

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKI DAGBLADET

Laupäeval, 24. märtsil 1973

Nr. 23 (3811)

15. aastakäik

Rangem kord soomlastele Tallinnas

HELSINGI (EPL) — N. Liidu võimud teatasid hiljuti Soome peakonsulile Leningradis, et kavatsusel on sammud Soomest Eestisse sõitvate turistide meelevaldse käitumise piiramiseks, kuna seoses turismivooluga olevat kuritegevus suurenenud. Möödunud aasta maist kuni septembrini kasutas 53.600 isikut otseühendust Helsingi ja Tallinna vahel.

Eesti noor esimeste hulgas

Tänavusest Dagens Nyheteri ja Noorsoo karaskuulidu poolt korraldatud ülemaailsest võistlusest kooldes aktuaalsete teadmiste alal võitis osa ka koolide eesti õpilasi.

Raskeimad küsimused esinesid vastametele aastakäikudele A-küsimuslehel, kus üle maa saavutasid maksimaalse punktidearvu 25 kokku 52 õpilast. Nende parimate hulgas oli Stockholmis Skanstulli gümnaasiumi õpilane Pector Toompuu. Auhinnaks maksimaalse punktide arvu saavutajale on Focus-teatriteos.

Nüüd ongi vene võimud teatavaks teinud uued karistused.

Purjusõliljail läheb kaineistumine vanglas maksma 20–30 rubla. Korraldumise eest avalikus paigas võib saada kuni 10-päevase vangistuse, kusjuures süüaluse pea püüatakse paljaks ja tal keelatakse arestimajas lugemine ja suitsetamine. Miilitsale vastuhakkamine võib pealegi tösta karistuse määra kuni 5. aastase vangistuse.

Kõrgeimat karistust kannab praegu üks soomlane kellele määrati 18 kuud sunnitoetlaagris.

Kogemused näitavad, et korralduskuulid on soomlaste hulgas kõigest üks protsent, kuid eeloleval turismihooajal oodatava 100 000 isiku kohta tuleb miilitsal üsnagi paljudes "arveid õendada".

Kinnitus: Päts oli kaks nädalat Eestis enne surma

Konstantin Päts, kelle saajandat sünnipäeva tuleva aasta veebruaris tähistame, suri, kui uskuda okupatsioonilikkaid (Eesti NSV Ajalugu) a. 1956. Siin peab märkima, et nõukogude allikad on varem kahel korral Pätsi surmaega märkinud teisiti — paar aastat varem. 1956 aasta eel ja hiljem liikusid okup. Eestis kuuldsid, et raugaeas president on "mingi eksituse tõttu". Sise-Venemaal toodud Eestisse Jämejala vanadekodusse, mille juures asub ka psühhiaatriline osakond. Ta viibinud aga seal üsna lühikese aja ja kui KGB-le selgus, et rahvas Pätsi ei ole unustanud, kiidutati ta uuesti teadmatusse. Tema surmaoht on niimeit teadmata.

Vabas maailmas arveti kaua, et Pätsi Eestis viibimine oli vaid kommunistide poolt testud tagamõttega levitatud kuulujutt. Nüüd on aga saabunud usaldusväärseid andmeid Pätsi kodumaal viibimisest, milliseid avaldab viimane ajakirja "Kontakti" number.

Isik, kes Konstantin Pätsi isiklikult tundis ja Jämejalal tal ajal töötas, on ajakirja usaldusmehele jutustanud, et Konstantin Päts toodi ühel hõltsõhtul üsna viletsas sõiduautos Jämejalale.

Ta olnud väga vana ja kõhnunud, aga täie mõistuse juures, küll aga kõnelemiselt tagasihoidlik ja

Järg. lhek. 11

Üks viimaseid pilte Konstantin Pätsist, võetud 21. juunil 1941, kui Zhdanovi poolt organiseeritud ja vene tankidest julgetatud "riigipörajad" jõudsid Kadrioru lossi ette. President tuli kartmatult rõdule.

Ekbaum ja Koop said Kanada kultuurauhinna

TORONTO (EPL) — Kanada eestlaste kultuurifond andis pidulikult aktusel välja tänavuse kultuuriauhinna, mis poolitatult langes kirjaniikule Salme Ekbaumile ja kehakultuuri pioneerile Evelyn Koopile, kumbki sai 250 dollarit. Aktus toimus 4. märtsil Tartu College ruumides, kus muusikalisel osas esinesid USA küllalised tšellist Jüri Täht ja pianist Maaja Duesberg. Peale kultuuriauhinna anti välja veel stipendiume noortele.

Stipendiaatideks osutusid muusika ja Ontario Kunstikolledži s õppiv alal bass-bariton Ingemar Korjus Maryann Männik (150 doll.), k una (200 doll.), konservatooriumi klaveriklassis õppiv Einar Medri (150 doll.) Aino Sootsi nimelise stipendiumi 200 Järg. lhek. 11

Riik tahab osta 500 AP-miljoni eest aktsiaid

Finansminister Sträng tegi teatavaks, et valitsus teeb riigipäeval ettepaneku, mille kohaselt 500 miljonit krooni AP-fondidest kasutatakse aktsiate ostuks. Tegemist on vaid esialgse summaga, mida hiljem võidakse suurendada. LO tahaks kasutada viit protsenti loataalsest AP-summast, või 3000 miljonit krooni.

Aktsiate-ostute fondi juhatus koosneb üheteistkümmest isikust. Kolm neist valib välja LO, kaks TCO, ettevõtjad saavad kaks esindajat ja primäärkommuniid kaks. Esimees ja tema abi valitakse otse valituse poolt.

Strängi ettepanek tähendab seda, et valitsus võib osta ära ettevõtteid täies ulatuses, või neid kontrollida, juhul kui saavutatakse aktsiamajortet. Valitsus aga ei puuduta panku ega kindlustusselise.

Strängi ettepanekule reageeris otse-

kohe opositsioon, kusjuures näiteks fp-juht Gunnar Helén sõnas, et tegemist on suurima sotsialiseerimise aktsiooniga Rootsi ajaloo.

Pole midugi veel absoluutselt kindel, et valituse ettepanek riigipäeval läbi läheb. Arvatavasti on kõik kolm kodanlikku erakonda ettepaneku vastu ja vpk-juht Hermanson leidis esialgselt, et aktsiate ostmine erakapitalistlikelt ettevõtetelt on sotsialistlikult seisukohast ebasünnis. (EPL/JA).

Stockholmi kooli suurpidu

Stockholmi Eesti Algkooli traditsiooni on kuulunud alati tihe kontakt eesti avalikkusega, m.h. traditsiooniliste avalike jõulupüüde ja kooli aastapäeva kevadpidude näol.

Traditsioon jätkus ka sel aastal eriti rahvarohke kevadpeoga, mis

algas tavallise suurloteriiga ja mille kõrgepunktiks olid koolinoorte ettekanded ja Ao Vaksis noortenäidend "Seiklus korallisaarel" tema enda lavastuses ja lastega näitlejarollides, samuti tantsudes, kus tantsijariist õpetaja Anne Mari Horm ise

pidi tantsima peaosas haigestunud õpilase asemel, tõeses seekordse liikumiskülje erakordsele tasemele.

Noored ja vanad olid Ao Vaksile ja tema paljudele noortest ja vanadest abillistele tänuilukud, nende

hulgas kooli esindajana koolijuhataja Udo Juuno, keda pildil näeme õpilastil lilleneiudega tänuilulit toomise lavale. Stseenis vasakul tantsijate eesotsas Anne Mari Horm.

Loteriilaua ja eielaua juures sa-

gis agaralt laste emasid — uus suguplv, kellest paljud siia Rootsi ise tulid lastena ja mitmed ise on käinud eesti algkoolis. Vaata Eduard Reiningi artiklit tänases lehes (EPL-foto TIPPO)

EPL 24. märtsil 1973

VÄÄRINGUTSOON

Seekordne rahutus maailma rahaturul, mille tõttu börsid olid suletud kauem kui harilikult, on leidnud oma lahenduse. Idas nimetati seda "järjekordseks kapitalismi kriisiks", läänes ei tahetud siin sõna "kriis" tarvitada, sest tegemist on üldiselt otsingutele pärast maailma rahaturu kulla alusel lahkumist, uue vääringsüsteemi järele, mis ei oleks nii tundlik tormide vastu, mida viimasel ajal on tekitanud rahvusvahelised suurspekulatsioonid n. n. eurodollaritega.

Küsimus on muidugi, kas seekordne valuutarahutus oli viimane. Igal juhul on astutud samm edasi suunas, mis raskendab spekulatsiooni.

Kui esmaspäeval börsid uuesti avati, siis muutus Euroopa rahanduslik pilt üsnagi tunduvalt: tekkinud on vääringsugruperunged, milised "ujuvad" ühiselt kas siis Euroopa ühisturu raamides või väljaspool või koguni iseseisvalt ja üksinda nagu šveitsi frank.

Rootsi valis ühisturu-liini ja rootsi krooni "nimimärgiks" kursi kujunemisel jääb saksa D-mark, millest kokkuleppe kohaselt kroon ei tohi ühe 2,5 protsendi eemalduda. Kroonil on grupi liikmete vastu, kelleks on peale Lääne-Saksamaa veel Prantsusmaa, Taani, Hollandi, Belgia ja Luksemburg, kindel kurs, teiste vääringute hinna aga otsustab nõudmine nende järele.

Eriti kehtib see "suure valuutade" USA-dollar ja Jaapani jeeni vastu. Muide võis vääringsüsteemi avamisel kõljal konstateerida dollari tugevnemist, nähtavasti tingituna Washingtoni lubadustest oma vääringut kaitseda. Rootsis maksti dollari eest pankades 4,46 3/4, saksa D-marga eest 1,58,25.

Muutunud pilt kuulub ühisturu liikmete Suur-Britannia ja Itaalia ning ka Eire omaette grupeerumisele: nende vääringud "ujuvad" väljaspool ühisturu. Tõenäoliselt ühineb nende kahe grupeeringuga veel neid riike, milised ühisturgu ei kuulu.

Nii on konkreetselt tekkinas uus Euroopa vääringutsoon dollaritsoonis vastu. Nagu märgitud on Šveits otsustanud oma tugevate valuutale jätta isoleeritud liikuvaks kursi, mis ei ole seotud ühisturumaade vääringutega.

Uues süsteemis on ühisturu-riigid loobunud rahvusvahelisest kokkuleppes, mis eelmise kriisi ajal alles hiljuti sõlmiti ja millega nende riigipangad olid kohustatud toetama dollarit selle ülesostudega, kui kurs ohtu satub, s.t. kui dollari kurs rohkem kui 2,5 protsenti kindlaks määratud pariteedist alla poole langeb.

See säte osutus nimelt spekulatsioonide soodustavaks ja näit. Lääne-saksa riigipang ututati viimastel nädalatel üle eurodollarite laviiniga.

Vaatamata "lahtiste" kursside süsteemi loomisele püüvate Euroopa riigipangade oma vääringute liigest üleskruvimist ära hoida vajalike ülesostudega devisituril. Eriti need maad, kes kardavad oma konkurentsivõime pärast eksportturgudele.

D-margal, milline on sihtvaluutaks, on nimelt praegu kalduvus veelgi kerkida vaatamata revalveerimisele.

Nüüd tekkinud süsteemi arutati alles möödunud aasta aprillis kui esimest astet Euroopa ühisturu momentaarse uniooni poole. Iseseisvaks on olnud prantsuse ja belgia frankide kahekordne kurs: üks on ühisturu raames kasutatavaks kavahavetuseks, teine n. n. finantsfrank muudeks rahanduslikeks operatsioonideks.

Esimene on ühisturu-riikide kurssiga, teise hind vormub börsidel. Itaalia liiri, inglise naela ja iiri naela kursid jäävad lahtiseks ka ühisturu maade valuutade vastu. Esiailgul, sest nende maade rahaministrid on deklareerinud soovi esimest sobivat juhul taas ühtlustada oma rahanduspoliitika ühisturumaadega.

Et nad praegu teist teed lähevad, johtub nendest raskustest, mida nende maade tööstus üle elab just praegu. Vaatamata Saksamaa toetuslubaadetele kõhkleksid nad ühinenemast ühisturu-liiniga. Ühisturugrupp nimelt on kujundamas süsteemi, kus tugevamad vääringud vajadusel nõrgemaid latavad.

Ühine valuutapolitika kaitses sellega kõiki kuut grupi liiget ka spekulatiivsete vääringuperatsioonide vastu.

KLA

Rootsi tugev kroon valuutaspekulantide eriline huviobjekt

Seoses rahanduskriisiga olid valuutabörsid suletud kaks nädalat. Kui need nüüd esmaspäeval uuesti avati, ilmes, et Rootsi kroon oli üllatavalt muutunud kõige tugevamaks valuutaks. Ja see omakorda põhjustas ulatusliku spekulatsioonilaine, kusjuures valuutaturgudel parajasti "vähemhuvitatav" saksa raha hakati vahetama kroonide vastu ja poigutama summasisi Rootsi pankadesse.

Valuutaspekulandid loodavad niiviisi sundida Rootsit oma krooni väärtust üles kirjutama. Ja kui pärast devalveerimist kroone uuesti müüakse, on teadagi kasumid suured. Tegemist on muidugi väga suure summadega. Rootsi riigipanga juhataja Per Asbrink on aga kasutuseta võtnud vastuabinõusid. On otsustatud, et välismaa pankade ja pankurite kontodis Rootsi pankades piiratakse. Viimase

ajal sissevoolanud spekulatsioonisumma loobunud välja võtta enne 26. märtsi.

Kui seda ei tehta, määrab riigipang niivõrd kõrge rahvarendise, et rahad pidamine Rootsis ei tasu end üles ära. Nii on võimalik ära hoida krooniväärtsuse ülekirjutamist, mida Rootsi üldse ei soovi, ütlevad Per Asbrink.

Riigipanga juhataja ei soovi nimetada kuivõrd suuri summasisi on sisse voolanud kroonide suurus. Seda sellepärast, et vastavalt kokkuleppele Euroopa ühisturuga on Rootsi valuuta "ujuv", see tähendab võrreldes dollariga.

On aga üsna kindel, et tegemist on mitmesaja miljoniaga. Per Asbrink märgib edasi, et kurja juur tegelemist kas USA-s, kuna usalaste väärkasutus on tasakaal-

VÄLISKOMMENTAAR

VÄLDITUD HÄDAOHT

Prantsuse parlamendi ümbervalimised polnud veel toime tulnud, kui saksa ajakiri Deutschland-Magazin oma veebruarinumbri olukorda analüüsib. Ajakirja toimetust märkis sissejuhatusena omalt poolt, et kui möödunud aasta valimised Saksa Liiduvabariigis aset leidsid, siis nimetati neid saatuslikeks Saksamaale.

Tänavu märtsis hääletama kutsutud prantselased on nüüd omakorda osaliselt valimistel, mis on saatuslikud mitte ainult Prantsusmaale, vaid kogu Lääne-Euroopale. Saksa Liiduvabariik Brandti juhtimisel on ikka rohkem eemaldunud Lääne vabast ühiskonnast ja oma arusaamatul idapoliitikaga ennast Kremli diktaadi alla andnud. Selle tagajärjel on Prantsusmaa ikka rohkem muutunud vabaduse kindlustajaks Lääne-Euroopas.

Aga nüüd on kommunistid ja sotsialistid ka Prantsusmaal hakanud üritama võimu ülevõtmist. Kui see peaks korda minema, siis muutuks Kremli vari Euroopa kohal palju pikemaks.

Järgevalt tuuakse pikem artikkel Otto von Habsburgi eulest, keda peetakse siinapäästvatmaks asjatundjaks poliitiliste jõudude hindamiseks Prantsusmaal. Tema arvates pidi prantsuse parlamendi ümbervalimistel seisma kaalul kas shanss Euroopale või triumf Kremlele? Mõelduandvad pidi seerjuures olema kaks asjaolu.

Esiteks, viimased valimised 1968 suvel olid toimunud erakorralikes tingimustes: kindral de Gaulle'i isiksuse võimas kirjamine ja 1968 mai rahutuse järelkajad. Pahempoolsed olid sügavalt killustatud ja demoraliseeritud. See viis tagajärjeks, mis normaalselt segadel vaevalt võiksid korduda.

Ja teiseks, viimastel aastatel tekkis Prantsusmaal "uus rahvarinne" kommunistide ja sotsialistide ühise pa-

hempoolse programmi põhjal.

Mõlemad asjaolud tulid kasuks pahempoolsetele ja pidid paratamatult kaasa aitama nende mandaatide juurdekavale parlamendis. Probleem seisiks üksnes selles, kas juurdekav jääb normaalsesse piiridesse või viib tõelise pöördeni jõudude vahekorras. Pahempoolsete blokis on siinmapäästvatmaks tegelasteks sotsialistide juht Francois Mitterand ja kommunistliku partei peamees Georges Marchais.

Viimane on tuntud kui Moskva usaldusosaline, hea organisator, talubukas ja paenduv, kuid ühtlasi kõvakäeline, ilmutab selgesti stalinistlike iseloomujooni, kuid oskab neid ka moondata. Poliitikas otsustavateks isiksuseks, organisatsioon ja võimutah. Kõigil kolmel alal on kommunistid tugevamaid kui sotsialistid.

Seepärast peab eriti alla kriipsutama, et "uus rahvarinne" võit Prantsusmaal tähendaks valitsusvõimu alistamist kommunistlikule parteile. See aga viiks kogu ühiskondliku korra ümberpööramiseni. Rahvarinde programmi kohaselt kuuluksid kõik majanduse võtmekohad riigistamisele.

Välissuhtes oleks hampoolse valitsuse sihiks vastutõotamine Euroopa poliitilisele integreerimisele, alates juba olemasolevate organisatsioonide ümberkorraldamisega. Eesmärgiks on Euroopa ühisturu sammamuline idablocki Comeconiga.

Niisuguse valitsusega Pariisis viiks järgevalt Euroopa julgeolekukonverents selle n. n. Suur-Euroopani, kus Nõukogude Liit oleks toonindev. Vabaduspühimõttele rajatud

välksemad riigid sattuksid raskesse olukorda. See on väga suur hädaoht, mida prantsuse valimisvõitlus esile manab, ütlevad Otto von Habsburg oma artikli lõpus.

Ta lisab, et nii on ka seletatav, miks üks väga asjalik mees nagu president Pompidou kõike ettevaatust kõrvaldades sekkus isiklikult valimiskampaaniasse. Ta teab, et seekord käib võitlus vabaduse pärast Euroopas.

Nagu algul oli tähendatud, avaldas Deutschland-Magazin oma artikli enne prantsuse parlamendi ümbervalimiste algust. Nõnda jäi sealt välja ka president Pompidou teine sõnavõtt pärast valimiskihutust lõppu, kuid vahetult enne hääletuse teist ning otsustavat vooru.

Pompidou teine üleskute rahvale oli nii siult kui toonik veelgi tõsisemaks hoiatuseks kui esimeses sõnavõtus. Tundub tõenäolikuks, et tänu sellele jäi "uus rahvarinde" edu rohkem piiratuks.

Tunnistuseks selle kohta on prantsuse kommunistide ja sotsialistide ühisel kallelõngitud president Pompidou eriti tema teise sõnavõtu pärast. Prantsuse riigipeana polnud aga Pompidou nähtavasti valikut, sest põhimõtteliselt seisis küsimus ikkagi selles, kas Euroopale on shanssi edasi elada vabaduse või mitte.

Varitavet hädaohtu läks korda vältida, kuid vabaduse kindlustamine nõuab tähelepanu ka edaspidi.

A.K.

Tsaariaegne sisalik arkas

Niilõnda tsaariaegne sisalik, kes lebas sügavkülmkamatuna Siberi jäis, on pärast saja-aastast und, elu ärganud, teatav liivestaja.

Sisalikul leidsid ühest jääblikist kaevandustöölisel, kes töötasid. Kolm nädalat N. Liidu kirdeosas. Jäi sulades arkas sisalik elu ja tundis end nähtavasti väga hästi. Siberi veesilakul talvitunud niilõnda tarundud olekus ja elavad tavaliselt 10–15 aastat. Seekordne juhtum on aga ainulaadne, märgib Izvestija ja lisab juurde, et seniajani pole ükski teadlane suutnud tõestada, et sada aastat kestev talvitusperiood üldse on võimalik. (EPL/JA).

● Vancouveri Eesti Seltsi esimeheks Kanadas valiti Kai Pae. Juhatustesse valiti Valdeko Veemee, Tõnis Nellis, Anne Paesüld, Harry Muld, Alex Kalhus, Evald Peolaa ja Tiina Kalle.

E. Päevade film Pärnu juubelipeol

Laupäeval, 7. aprillil toimub Boräis Pärnu liipkonna ja Boräsi Eesti Skaudisõprade Seltsi ühisel korraldusel jüripäeva tähistamine ja BESS juubeli tähistamine.

Pidu toimub KFUK-KFUM-i ruumes, Sturegatan 54, ja algab kell 18.00, mitte 17.00 nagu varem kavatsatud. 1972 Kanadas toimunud Eesti Päevade värvifilm on seks puhuks Boräsi tellitud ja liipkonna noored, kes Eesti Päevadest osa võtsid ja neist valmistatud olid, loodavad, et kõik noored ja noortesõbrad tulevad neid muljeid jagama. Filmile järgneb traditsiooniline jüripäeva-tähistamine Mõttesillega Kodumaale, seeläbi roosiviimine tantsu ja ettekanetega.

Noored ütlevad kõigile südamlit te retulemast!

"USA loobugu Panama-kanali kontrollist"

UNO julgeolekunõukogus toetavad N. Liit ja Hiina Panama nõudmist, mis näeb ette Panama kanali kontrolli ülcandmist USA-It Kanamale. Panama rõhulab, et kuna kanal asub Panama territooriumil, siis pole USA-l sääl midagi tege-mist.

Kui omal ajal kanal ehitati, sõlmiti leping, mille kohaselt USA sai kontrolli oma kätte piiramatuks ajaks. Panama aga märgib, et tegemist on aegunud lepinguga, kuna vahelpeal on nii tõekspidamised kui ka maailm muutunud. USA maksas praegu Panamale kõigest kaks miljonit dollarit aastas kanalitooni tüüri, kuid Washington olevat nõus summat tõstma 25 miljoni dollarini. (EPL/JA).

EESTI PÄEVALEHT

Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
33 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimistestgiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postigiro 60 53 00-0
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 158:-
Termin (4 kuud) kr. 57:-
Kuu kr. 16:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT
FÖRLAGS AB
Trükkija: Eskilstuna-Kurirens
Tryckeri AB Eskilstuna 1973

Kakskümmend aastat Stockholmi E. Tennisklubi

SET (Stockholmi Eesti Tennisklubi) sai 20 aastaseks ja tähtpäeva meenutati klubi traditsioonilisel kella-viie-teel Ooperiterassil. Pildil esinejaid ja teenetähtsusi. Esireas SET esimees dr. Mall Kriisa, tennissektsiooni esimees Peet Valdas, lauludega esinenud operetiprimadonna Mari Kamp ja tema taastajast pianist Julius Jakobson. Paremal õnnitleb esimees dr. Mall Kriisa Peet Valdast, kellele õnnelaulu tõi loosiga koguni kaks reketit — ta andis ühe tagasi. (EPL-foto Tippe).

Lasteteatrit ja toredat meeoleolu kooli kevadpeol

Stockholmi Eesti Algkooli traditsiooniline kevadpidu toimus ka sel aastal meie vanas tuttavas kohas — Skanstulli gümnaasiumi aulad. Kevadpidu korraldajad Alkooli Sõprade Seltsi ja Lastevanemate Komitee ühisele ettevalmistele pühapäeval, 12. märtsil, ja nagu varemalt aastatel, kujunes see tujuküllaseks koosviibimiseks noortele ja vanadele. Alkooli peod on alati rahvarohked. Kooli esimeste aastakäikude lüpetajad on juba täiskasvanud, soetanud endale kodu ja perekonna, kust esimesed viisid juba kooliteed lähtuvad — isamaa esikooli eesti algkooli kasvandikena. Piduliste hulgas võis kohata perekondi, kust neli põlve oli välja tulnud...

Erinevalt kooli jõulupeole korraldatakse kevadpeol ka loterii, mille võidud on saadud annetusest eesti ettevõtjalt või hangitud koolisõprade toetustega. Võite on tavaliselt rohkesti ja nende hulgas mõnigi väärtuslik ese. Ja nagu ikka, oli korraldatud ka einelaud, kuhu virgad pere-naised-lastevanemad kohlvi ja mahla kõrvaseks olid valmistanud maitsvaid võileibu ja kõrgutavaid küpsiseid. Meie üleriie eest hoolitsesid skaudipoisid "Kalevi" tipkonna "Kotika" salgast.

Peokülalistele tervitussõnu lausudes nentis koolijuhataja Udo Juuno, et käesolev õppeaasta on koolile 28. aast. Koolil on olnud ootamatult raskusi tänase kevadpeo korraldamisel — haigusid nii õpilaskonnas kui ka õpetajate hulgas on häirunud ettekanne ettevalmistamist, eriti aga näidendi lavaküpsuse viimistlemist.

Ja ühte haigestunud õpilast, kes omakorda asendas ühte varem haigestunud osatäitjat, peab asendama üks õpetajaid — Anne-Mari eHorm-Asker.

Kevadpeo eeskavalline osa algas õpilaste deklamatsioonidega ja lauuetekannetega. Kaasajal toimuvad õpilaste deklamatsioonid klasside kaupa massideklamatsioonina üksikute soolo- või rühmahääletel kaastegevusel. Sellet talitusviisil on kindlasti olnud pedagoogilised plussid — nii saadakse kogu õpilaspere rakendada aktiivselt kava teostamisest osa võtma.

Aga siin võib esineda ka puudujääke kunstilisteks seisukohalt, mehaaniliselt ülesõitmisel. Vanema generatsiooni kooliaastatel esines peamiselt deklamaator-solist, mis kehtustas ambitsioonidega esinejaid kuulama palju aega ja vaeva pala viimistletud ettekandele.

Käesoleva aasta kevadpeo deklamatsioonipalade ettevalmistamiseks oli tänuväärsest rakendatud Arne Viisimaa, kelle suured kogemused kuulama ja näitejuhi anne tuli märgata-valt kasuks ettekannete rütmilise voolavusele ja luuletuste pühitoni meeolulavajundite esile toomisele.

Kasuski tuli seegi asjaolu, et Arne Viisimaa saalist diskreetse viisil õpilasi dirigeeris. Kooli muusikaõpetaja Harri Kiiski haigestumise tõttu saatis õpilaste lauuetekandele klaveril inspireerivalt Hilma Nerep-Mossin.

Pärast vahesega algas näidendi ettekanne. Ao Vaks oli ka sellele koolipeole kirjutatud uue muinasjutu-mängu "Seiklus korallisaarel" ja selle ka lavastanud. Tuleb imetleda selle mehe loovatalendi mitmekülgust ja tööjõudlust.

Sattusin noorte ajakirja "Tulehoidja" (kompliment selle toimetajale nii sisu kui ka välise kuue eest!) ja leidsin seal, et skaudi- ja lõkkejuht Ao Vaks pühitses möödunud aasta septembris Metsakodus sõprade ringis oma 60-dat sünnipäeva. Ei ole sattunud kusagilt lugema ega kuulma, et ka teatrimees Ao Vaks oma juubeli-sünnipäeva oleks märkinud või sellet tähtpäevast avalikult välja teinud.

Olgu siis nende ridadega muu jutu hulgas ka see tähtpäev tagasihoidlikult ära märgitud. Soovime skaudi-poistele, sulemehel ja oma isa jälgedes kõndivale Thalijunglile loomingu-rõõmsaid elu- ja teostaid!

Ao Vaks noorsoo-näidendite tegevus toimub tavaliselt muinas- ja luuletustele piirimal, paljude huvitava ja noortele kuidagi tuntud kujude kaastegevusel. "Seiklus korallisaarel" tegevus oli paigutatud romantilise Lõunamerre, tegelasteks rahuliku linnakodaniku ja taltsad mereröövlid kuulsa Must Kapteniiga eesotsas.

Midagi erilist põnevat siin ei sünni, saalisistujate huvi ja tähelepanu haarab peamiselt kirev tegelaste hulk (kavalehe järgi on neid 34!) tegevust mitmekesistavad tantsunumbriid ja kõitve muusikaline saade. Esineb ka paar laulunumbrit. Lige-maie tund aega kestnud ettekandest viimase kaasa parimad ja meeldejääv-mad muljed Anne-Marie Horm-Askeri seatud tantsudest.

Haigestunud Helen Millerit asendas teatavasti Anne-Marie ise ning see asjaolu tuli kasuks kogu kuue-

lõikmelise linnapea-tütarde tantsutrupile. Opetaja tantsuline tase innustas ja haaras kaasa ka õpilased — siin oli hoogu ja meeoleolu.

Kavalehe järgi esinesid näidendis järgmised õpilased: Linda Marend, Anne Tubin, Virge Tarning, Petra Mets, Pia Paljak, Marika Farkas, Ann Jürisoo, Gunnar Andersson, Kirjstjan Penno, Mats Estonius, Martin Krooni, Ivar Inkapööl, Raul Koger, Ivo Parik, Eva Enson, Piret Holm, Eva Orusild, Katrin Meerits, Ann Tiitso, Lena Tomann, Avo Mölder, Mart Põld, Michael Truvert, Rein Vahemann, Allan Estonius, John Peter Leesi ja Rein Metsik. Muide, kutseliste näitlejate peres esinev meesnäitlejate puudus on märgatav ka kooliteatris: mereröövlite osades esinesid tütarlapsed, samuti mõnes teises meesosa saises rollis.

Roman Väli, kes meid on ära helitanud oma värvirikaste ja silmailu pakkuvate lavapildidega, võis "Seiklus korallisaarel" järjekordselt valla lasta oma fantaasia ja loovarjõu. Tegelasid riietuse eest hoolitses Oitine Vaks sobiva värvikirevusega.

Noortel vaatajail oli kerge tegelasi ära tunda — need olid riietatud nii, nagu lapsed on harjunud neid ära tundma seeriapildidel ja televisiooniruumul. Viljar Nairise korraldatud hell- ja muusikaefektid olid hea tasemel, eriti haaras meid hispaania-muusika hoogne rütm. Näidendi lavatehnilise toimetulemise eest hoolitses vilunud kindlusega Madis Gering näitejuhi abi ülesannetes.

Pärast näidendi lõppu kogunesid kõik tegelased lavale ning koolijuhataja Udo Juuno ütles juhtkonnale kooli nimel südamekult tänusõnad ja igale neist üksikult ulatati lilli. Tänu osaliseks said ka näidendiks kaasa teinud õpilased, kusjuures eraldi mainimist leidis Kristjan Penno kaasa tegemine Musta Kapteni osas — ta on kooli vilistlane.

Hiljem algas tants, samuti korraldati noortele ja vanadele ringmänge Erna Klemmeri juhtimisel. Kogu võidi siirduda parimate muljetega hubaselt veedetud kaunist pühapäevast. ED.REINING

Stockholmi Eesti Tennisklubi, toh-kem tuntud SET-i nime all, tähistab oma 20-dat tegevusaastat. Sel puhul andis elujärgse organisatsiooni (170 liiget) tegevusest ülevaate traditsioonilisel SET kella-viie-teel (mis sama traditsiooni kohaselt algab märksa emme kella viit) tennisklubi juhatusel noor esimees dr. Mall Kriisa, rõhutades, et sama huvi, mis viis organisatsiooni loomiseni, on kestnud kogu selle tegevuse jooksul.

Praegu on SET-il kaks tegevusharu — tennis ja bridž, mis töötavad erisektsioonidena. Mõned aastad va-

hepeal tegutses ka lauatenise-sektsioon, mida aga praegu ei eksisteeri. SET on hoolitsenud noorte järjekas-vust eest ja võtab osa ka Stockholmiläidsest tenniselust võistlustel, samuti klubi oma võistlusi korralda-des.

Kella-viie-teel ooperiterrassile oli kogunenud nii SET-i oma rahvast kui ka palju külalisi, kes veetsid hubease pealelõuna kuulates ettekan-deid, vesteldes ja tantsu lüües.

Meelalutuse osas esinesid opereti-primadonna Mari Kamp, keda saatis pianist Julius Jakobson, samuti lau-lis rahvalaule noortetrio koosseisus Mari ja Tiit Siim ring Jaan Seim kitarridega. Aplausid olid esinejatele tugevad.

Koosviibimisel anti juubeli puhul tennisklubi kuld- ja nendele, kes vähemalt kolm korda on tulnud klubi-mestriks kas tennisel või bridžis vastava statuudi järele.

Lõpulis toimus ka tavakohane lote-rii hinnaliste võitudega. SET tennetemärgi saajaiks olid Harry Piir, Artemi Kullerkupp, John Leesi, Elise Truuvet, Peet Val-das, Madis Ürike, Rein Tarmet, Val-ut Parik, Udo Toliver, Väino Jaani-vald, Hirju Leemets, Harry Saare, Aleksander Rentik, Vassili Kolla, En-del Koppel ja Igor Belokon.

Mig-23 ei ärrita Israeli

Israeli kõrgemad ohvitserid mär-givad, et kui ka N. Liit hakkaks varustama Egiptuse ataklennuki-ga tüübi Mig-23, ei suudaks see rikkuda praegust jõudude tasakaa-lu Lähis-Idas.

Mig. 23 on ülimoodne lennuk ja teadaolevalt venelaste parim. Israeli sõjaväelased nendivad, et olemasole-vate andmete kohaselt pole venela-ste seda veel egiptuse pilootide kät-te andnud. Nähtavasti pole väljaõpet veel lõpule viidud.

Israellased toonitavad, et Israeli õhujõud on praeguses staadiumis ise varustatud täiesti ajakohase tehnika-ga, mis on tohutult palju parem kui Egiptuse oma. Ja peale selle saab Is-rael rohkem ataklennukeid tüübi Phantom ja Skyhawk, vastavalt hil-juuti sõlmitud kokkuleppele USA-ga. (EPL/JA).

**EESTI MAJA
WALLING, 34-1**
Tel. 114777 (majavanem)
218134 (perenaine)

OLGE MUGAV!

Kasutage meie majanduslikku ja juriidilist teenindamist!

On Teil aktiivne, obligatsioonide või teisi väärtusvahendeid, siis võite võtta aega, suurel määral vaeva ja hoidute asjaoludest kahjustest kui usaldate nende valitsemise meile.

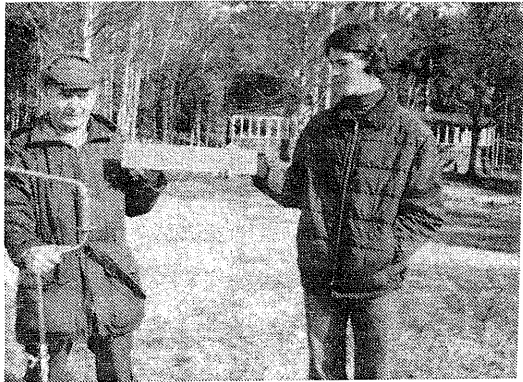
Teie olete alati teretulnud nii lihtsate kui ka keerukate tehingute puhul.

Pöörduge mõne meie kontori poole või helistage 24 60 60. See tasub ennast, ka kuluks seisukohast.

STOCKHOLMS SPARBANK

Metsakodu Hõbeahven

Metsakodu Hõbeahven (vt. foto) — anduhtund, mida omandamiseks tuleb võtta kolm korda järjest — oli äärevusel kalapüügivõistlusel tõsiselt ädaohus.

Vene kingi tegi eesti kunstnik

Washington 6ves-7 krenli kingi-
tuseks USA presidendile tema vii
asid Moskva-külalistel oli jaspisest
kirjutuslaua-garnituur.

X Nagu selgub, oli garnituuri
kunstiliselt kujundanud kunstnik
Juta-Paas-Aleksandrova Leningra-
dist. Nagu nimest nähtub, on tege-
mist eestlannaga, kes on abielu-
tuln venelasega ja elab Leningra-
dis.

Falköpingist oli ju selle võitnud ka-
hel eelneval aastal!

Luigejärve ahvenad olid seekord
erilises näkkamises. Vist oli sel-
les süüdi ilus kevadeilm ja lumeva-
ha jääd. Önn oli seekord kalastusriingi
esimehe I. Kajandi poolt, kes pärast
kahetunnist sikutamist tuli esikohale
26 ahvenaga.

Teiseks jäi Peeter Nurmik 20 ahve-
naga ja kolmandaks Peep Võrno 6
ahvenaga. Spordipäevast võitis osa
21 loodusensajutaj.

Juurdellisatud Ivar Valveti fotol
Hõbeahvena üleandmine.

Göteborgi ülikooli ühiskonnateadus-
te fakulteedi lõpetas fil. kand. astme-
ga Maret Kindel Göteborgist.

Stockholmi ülikooli ühiskonnateadus-
liku fakulteedi lõpetas fil.kand.
astmega Helena Sarap Stockholmist.
Stockholmi ülikooli lõpetas psühho-
loogiina Edith Mägist. Stockholm
ülikooli humanistliku fakulteedi lõpe-
tas fil. kand. astmega Diana Krull
Hägerstenist.

Moskva katsed välja nõuda läti ohvitseri Ameerika võimudelt

NEW YORK (VES) — Immigratsiooni ja naturalisatsiooni asutis New Yorgis võitis üles lätlasest dipii Boleslavs Maikovskise deporteerimise küsimuse, kuna olevat saadud uust andmed, et Maikovskis on Saksa okupatsiooni ajal Riias kaastegev olnud hukkamises. Nõukogude kohtu poolt Lätis 1955. a. surma mõistetud Maikovskise väljajätmist nõudis USA valitsuselt N Vene korduvalt diplomaatilisel teel, mille puhul eitava otsuse tegemisel USA poolt oli peamotiviks Läti riidiku staatuse küsimus: USA loeb Maikovskist iseseisva Läti vabariigi kodanikuks, kes ei kuulu N Liidu ega ka Läti nõukogude "vabariigi" jurisdiktsiooni alla.

New Yorgi piirkonna immigratsioo-
ni ja naturalisatsiooni asutise direk-
tor Sol Marks andis käsu Mineolas,
Long Islandil eluneva Boleslavs Mai-
kovskise mineviku uuesti uurimi-
seks, kuna olevat selgunud, et ta täi-
tis Saksa okupatsiooni ajal Riias Sak-
sa julgeolekuteenistuse ühemä-
Eduard Rauschmanni korraldusi sur-
mamõistetute hukkamisel.

Boleslavs Maikovskise asja uurimi-
ne pandi immigratsiooni ja naturali-
satsiooni asutise kohtuasjade peano-
niku Vincent Schiano assistendile
Anthony J De Vitole. Viimane on
juba pikemat aega uurinud Queensi
eluneva ja ameeriklase Ryaniga abie-
luse oleva sakslanna Hermine Braun-
steineri asja, keda süüdistatakse natsi-
side surnalagris teenistuses olemi-
se ja vangide halvasti kohtlemises.

Braunsteineri asja uurides olevat
Anthony J. De Vito saanud andmeid
ka Maikovskise kohta, olgu ei
Braunsteiner tegutses Poolas asuvas
Maidaneki laagris ja Boleslavs Mai-
kovskis asus Riias.

69-a Boleslavs Maikovskis, kes töö-
tab puusepana, oli läti ohvitser, kuu-
lub läti sõjaveteranide "Daugava
Vanagi" organisatsiooni ja on olnud
mitmete läti organisatsioonide juha-
tusliige. Ta tuli USA-esse dipina 1951.
a koos naiseaga. 1955 a toimus Läti
sõjatribunalis kohtumõistmine lätlas-
test "sõjakuritegijate" üle ja tagasel-

ja mõisteti surma ka Boleslavs Mai-
kovskis.

USA KEELDUS VÄLJAANDMI-SEST

N Vene valitsus esitas Washing-
tonis asuva suursaatkonna kaudu
USA-le taktuse Boleslavs Maikovski-
se väljaandmiseks, kuna ta olevat sõ-
jakuritegija, mis nõukogude kohtu
poolt kindlaks tehtud. USA valitsus
vastas: kuna Boleslavs Maikovskis
on Läti Vabariigi kodanik, ei ole või-
malik teda N Liidule välja anda.

Kohe saabus Moskvas uus ettepa-
nek: Maikovskise väljajätmise esit-
ab Läti Sotsialistliku Nõukogude Va-
bariigi valitsus Riias, et küsimuse
juridiline külg oleks korras. USA
välisministeerium lükkas ka selle et-
tepaneku tagasi põhjendusega, et
USA ei tunnusta Lätis viimul olevat
nõukogude valitsust, kuna ei ole tun-
nustatud Läti ja teiste Balti vabariik-
ide inkorporeerimist N Liitu.

Kuna aga Moskva poolt oli Boles-
lavs Maikovskis tembeldatud sõjaku-
ritegijaks, alustasid USA ametivõi-
mud tema mineviku kohta põhjaliku
uurimist. Nagu New Yorgi piirkon-
na immigratsiooni ja naturalisati-
iooni asutise direktor Sol Marks
nõud seletab, kuulati Boleslavs Mai-
kovskise asjus uurimisviimude poolt
üle 60 isikut 19 linnas, kuid ei selgu-

nud midagi, mis oleks põhjastanud
Maikovskise deporteerimise aktsiooni
algatamist USA ametivõimude poolt.

MAIKOVSKISE EITAB SÕJAKURITEGUSID

Boleslavs Maikovskis ütleb, et kom-
munistide süüdistused on valed,
nagu tavaliselt. Ta sai kannatada
kommunistide läbi: tema isa mõrvati
Lätis kommunistide poolt ja ta ise
kui kommunistivastane oli arreteeri-
tuna 3 nädalat punaste käes, kuid
pääses Saksa vägede saabumise tõt-
tu.

Ameerika ametnike andmed Boles-
lavs Maikovskise kohta on kasinad
ja tihti ebapäsed. Näiteks väide,
nagu oleks Boleslavs Maikovskis 1941
a läinud Pinnegeri Balti Ülikooli
Saksamaal ainult selleks, et tegele-
kut õppida natside koolis. Nagu tea-
da, ei olnud Pinnegeri 1941. a. Bal-
ti Ülikooli asutati, siis ei olnud ei
Hamburgis ega Pinnegris enam
natside kooli.

Anthony J De Vito, kes praegu Boles-
lavs Maikovskise asja uurib, väi-
dab, et Hermine Braunsteineri asja
uurides olevat avastatud dokument,
mis kannab Boleslavs Maikovskise
allkirja ja milles teatakse, et tea-
tav hukkamisotsus olevat täide vii-
dud. Samuti olevat Anthony J. De-
Vito saanud informatsiooni ka teiste
USA-s asuvate natside ja "natsidele
sümpatiseerijate" kohta.

Briti piraadid Islandi vetes

Islandi territoriaalvetes, s.i. sees-
pool uut 50 meremiili piiri kalasta-
vad keelust loomata inglise kalu-
rid, osalt ka läänesakslased. Niini-
metatud "tursasõjas" on islandi val-
velaevad sunnitud tulistama hoiat-
ustalaks, kuid inglased ignoreeri-
vad islandlasi täielikult, teades, et
Islandi merevägi on samahästi kui
olematu.

Seevastu on aga inglased lubanud
oma kalalaevastiku kaitsesse saata ko-
hale suuremaid sõjalaeva.

Islandi laendades oma territoriaalpi-
ri 50-nel meremiilile, kuna saaretiigi
lähemas piirkonnas oli märgata
kala vähenemist. Seda sellepärast, et
välisriikide ujuvkalatõrjused sõna
tõsiselt mõttes pumpavad merd
kalast tähtjaks.

Kuna Islandi majandus on abso-
luutselt sõltuv kalast, otsustati piiri
laendada seniselt 12-1t meremiililt
50-le. Otsus on aga tekitanud paksu
verd Inglismaal, kus leitakse, et Is-
landil pole õigust piire laendada. Seepärast jätkavad inglise kalurid
kalastamist seespool uut piiri.

Inglaste ülbet käitumist on aga pa-
ljude poolt teravalt kritiseeritud
ja märgitud, et islandlastel on täielik
moraalne õigus laiemale piirile. Just
seetõttu, et kogu Islandi majandus
tugineb kalandusele.

Kriitikut märgivad, et Islandil on
peale Hemöya vulkaanikatastroofi
teine vähemalt sama suur õnnetus
kaela langenud inglise piraadide
näol. (EPL/TA).

Täieliku psühholoogi kompetentsi
saavutasid Stockholmis ülikoolis Ene
Berglin, n-na Urn ja Rolf Berglin.
Neist esimene töötab psühholoogiina
Danderydi haiglas, teine Upplands-
Väsby erikooli psühholoogiina.

Uppsalas ülikooli arstiteaduskonna
sooritas med. kand. eksamid Tiina
Kurool Uppsalast.

Uppsalas ülikooli õigusteaduskonna
lõpetas jur. kand. astmega Eva Sare-
tok.

RIIN RIVANOLLI veste HAMBAD

Ühe lumelärtsilise sombuilma
püeväpärseks tuleb telefoniko-
ne Tiinalt:

"Vanamees, suur-suur uudis! Ti-
nal tuli hammais ära"

"Kas tõesti?"

Ena ütleb, et isa, emal, Matil,
Liilil ja kõigil tulevad kord ham-
bad välja. Kiitsul ka", ja lisab
siis mulle tõõstiks ja kampavõit-
mise märgiks:

Küll vanaemal tulevad ka ham-
bad ära!"

Uhh, kui südasoojendav
trööst see küll on!

Tiina on nelja aastane, esimene
hammas tuli suhu kahekuuselt ja
nüüd neljaastaselt hakkavad pii-
mahambad kaduma. Moodsaaja
laps. Meie omal ajal murdisime
hambaid alles 6-7 aastaseks ja
käisime süüres kisaga oma viga
kurtsima. Vähis haki nega seleta-
mist, et meie keegi ei saa oma
hambaid suust ja et laps pole
mitte vigan, vaid hambad pea-
vadki suus kinni olena. Alavää-
tuskompleksi sellest ei tulnud.
Loodetavasti!

Meie Margusel aga oli pisike-
sestpeest hoopis teistsugune pro-
bleem. Vanatüüdi, kes poissi hoi-
dis, olid kumhambad ja vahest
ta võitis pärast süümaaga need
pesemiseks suust ära. Margus tah-
us omi ka välja. Katsus näpuga,
ei saanud, proovis tangidega! ja
tuli siis süüres kisaga oma viga
kurtsima. Vähis haki nega seleta-
mist, et meie keegi ei saa oma
hambaid suust ja et laps pole
mitte vigan, vaid hambad pea-
vadki suus kinni olena. Alavää-
tuskompleksi sellest ei tulnud.
Loodetavasti!

Agas hambad, eriti oma ham-
bad, pole mitte tähtsast ainult Ti-
nakesele. Kuulsin hiljuti, kui
kaks sellist vanapoele noorharrat
oma hambaid kiitsid. Üks neist
lõi suu pärani ja kiitles:

"Näed, aastaid on palju, aga
hambad on head, kõik alles!
peansi — oma hambad!"

"Teine tegi samuti, löi valla suu
pärendavate hammastereaga ja
teatas:

"Mul ka! Oma hambad! Alles
mõõdunud nädalal tegin viimase
väljamaksu".

Seda tõde on juba ammugi kuu-
lutatud, et hammastest võib saa-
da alaväärtuskompleksi.

Võtke näiteks see, et paljudel
noortel on hammastel sellised me-
tallist klambrid peal. Noh, õpeta-
takse neid hambaid sedaviisi sir-
get rida pidama. Ütleme aga
nüüd, et teie lapsel on omalgi
juba sirged hambad ja raudra-
mistikku peale ei panda. Nüüd
võib laps saada alaväärtustunde:
kõigil teistel on klambrid peal ja
minul ei ole! Isa ei raatsi ränka
raha välja laduda, ema ei arma-
sta ja nii edasi kogu see muu juft
sinna juurde. Nüüdisaja lapse
õrn hing saab kriimustatud ja
kompleksi tekkimine õigustatud.

Meie Margusel aga oli pisike-
sestpeest hoopis teistsugune pro-
bleem. Vanatüüdi, kes poissi hoi-
dis, olid kumhambad ja vahest
ta võitis pärast süümaaga need
pesemiseks suust ära. Margus tah-
us omi ka välja. Katsus näpuga,
ei saanud, proovis tangidega! ja
tuli siis süüres kisaga oma viga
kurtsima. Vähis haki nega seleta-
mist, et meie keegi ei saa oma
hambaid suust ja et laps pole
mitte vigan, vaid hambad pea-
vadki suus kinni olena. Alavää-
tuskompleksi sellest ei tulnud.
Loodetavasti!

Juhtus nii, et oma lapsepõlves
elasin hambaarsti majas. Arstika-
binet oli teisel korrusel ja meie
elamine alusel. Hambapuur ra-
gistas just nu voodipäitsi kohal.
Oli selline, mida arst käimapan-
miseks ühe jalaga nõndaviisi jõi-

snajõrtsa tallas ja puur kõrges
patsiendi hambauuke pidi nii, et
mul paljast kuulamisest juba hir-
mujudina üle selja jooksis.

Aruasaadaval viidi meid, lapsi,
siis ka piisiva järjekindlusega
hambaarsti juurde ja auke, mis
tulid ära puurida ja täis toppida,
leidis alati. Ju seda siis ikka
vaja läks, aga kohutav toiming
oli see asjaosalisele küll.

Juba ooternum ise asjas hirmu
peale. Kõik oli seal valge. Peh-
med toolid ja diivan valgete kait-
sekatekaga, lambisirmil valge tol-
mukate, laual valge liina, valge-
narmalised kardinad ja arsti-lädi
ise kogu oma ümarikus olemises
oli kui üks säravvalge saiakakk,
pehme, puhas ja priske. Käsi aga
oli karm ja kõva.

Mu praegune hambaarst näeb
välja kui nooruke tüdruk, naera-
tab alati ja temaga võib sõbrame-
he juttu ajada. Aga magusat ei
ei salli. Peab sulle pika suhkru-
ja maiustustevastase epistli ära
ja samaaegselt topib su suu vatti
üles, nii et mingit vasturääkimist
ka olla ei saa. Võib-olla on ta si-
iski mõnikord märganud, kuid see
mulle lausa pisara silmanurka võ-
tab, sest võib juhtuda, et oote-
tuse seisab mu kõrvuimiseks pa-
lituvarjus äsjaolevad karbitšis
konditrikoode.

Kes, oh kes küll need siis ära
süüa tohib? Ega ometi Aadam?
Hoidku Täevas, ta on ju dieedi
peal ja ei jää, lihtsalt ei jää
müü nõude üle, kui et ma ise
pean nendega jälle ja jälle suure
südamepäina ja valuga oma orga-
nismi ja hambaid rikkuma!
Oh seda üle küll!

Eestlane sõideti surnuks

TORONTO (VE) — Toronto lühis-
tel, Richmond Hillis, sai mõõdunud
laupäeva õhtul kell 8 liiklusõnnetu-
s surma Arnold Raidmaa 57 aast-
talt vana, kes elas Toronto.

Arnold Raidmaa oli läinud laupä-
eval Jõekäärle, kus tal on suvemaja
ning saabus õhtuks Torontooses taga-
si. Toronto eeslinnas Richmond Hillis
tekis Arnold Raidmaa autol
mingi rike ning kadunu tuli pimedu-
ses autost välja ning jäi sõiduki kõr-
vale seisma. Halva nähtavuse tõttu
ei näinud möödastavate auto Arnold
Raidmaad ja sõitis taile otsa. Arnold
Raidmaa vigastused olid niivõrd ras-
ked, et surm oli silmapilne. Kadu-
nut jäid lähimatest omastest leinama
abikaasa, kasupoeg perega ja ämm.

Tervitus M. Underile

Ei ole meie rahva hulgas kedagi teist, kelle tähtsavad äratskendid üksteisest ja südamluuk vastukaia kui Marie Underi juubelisünnipäevad. Nüüd on meil õnn saata talle oma armastus ja austus tema 90-ndaks sünnipäevaks.

Marie Underi luulet lugedes hakkab otsekohi mõjuma tema meelte, tunnete, mõtete ka kujutluse jõud, mida kahandamata edasi annab tema erakordselt tugev varjundriikas väljendusviime. Armuelamuste võimsus eeskogus "Sonetid" (1917) on olnud eesti luules mitte ainult esma-, vaid ka ainukordne. See kogu äratas suurt tähelepanu, oldi üllatunud luuletaja pihitamisulugusest. Oli küll imetletud Ülemlaulu Piiblist, aga me ise olime olnud liiga põhjamaised mingi ülemlaulu loomisest. Marie Underi eeroofiline luule ei ole mitte ainult ülemlaulu armastusele, vaid ülemlaulu elule, kõigele loodule. Loodus ongi jäänud tema peamiseks inspireerijaks. Ta on alati vilja püüdnud tulumusest ja tarmumusest. Ikka ka jälle on ta kujutanud kevade ärkamist, vete vabanemist, pungade puhkemist, suurt õitsemist kõigi selle lõhna ja värvi vee. Siis looduse pulmapidul on ta ise olnud nagu mõrja, "rinna rabelev rõõm", "elu jaoks värsides valvel", "ainuvalitus hullul südamele". "Nii ei tult tühjendam ma elukaheksa kui surmamõistetu, kel vähe aega", ütleb ta.

Sest juba "Sonetid" meelteõnnaile, ilu- ja õnneloomale hakkab langema varje, kaduvuskurbust, tumeid meeleolusid, mis mõnes hilisemas kogus saavad esikoha. Järgmises kogus "Sinine puit" (1920) on küll armu- ja looduseelamused veel võrdselt intensiivsed. Luuletaja on väljas "rõõmu rõvõkaidudel", kannab ja paistab kõigile oma "higpunast südant". Uuteks teemadeks on linnapiidid ja tubade interjöörid.

Under oli seni end eraldanud oma "õnnesaarele", oma "armusaarele" — "Oh meie kaks, misjooks kõik muu". Kogus "Verivalja" (1921) on vaatevili avaruudud ja süngus tihenenuud. Ajasündmused on pääsenud meelt masendama. Luuletaja peab reekviemi sõjas langenud miljonitele noorukitele. "Andke andeks, et te surite ja ma elan". Tumedad meeleolud asuvad raskelt heitluma heledatega. "Ma rüüpan rõõmu, ent miski minus see kipub kannatama nõnda". Nagu varem oma armastusest, imetlusest ja rõõmust, laulab ta nüüd niasma siiralt oma pettumusest, üksindusest, rahutusest. Ta ütleb, et peab ära hõikama oma südame nagu koera või kutsika, kes ei eralda vaenlast sõbrast ja kõigile tormab vastu usalduses. "Minu, päikesesõbra ja meremõrja / suu on kinni topit". "Ärge raiuge kisakirvega mu üksinduse metsa, / kuhu pagesin oma südame kokkunud hirvega".

See on rohkelt pildikõnega raske luule, arutluse ja juurdlev, mis senisest sonetidest, lertsisidne ja kaskikväärsid kõrvale on valanud uusi vorme, pikki, mõnikord stroofideks jaotamatat värsse. Ka "Pärisosa" (1923) nõuab hoolikalt jälgivat pildikõnet imetlevat ja ümbermõtestavat lugemist. Väliste muljete ja sisemiste heitluse süngus on kasvanud. Luuletuses "Tänavad" ja ka "Parisi piltides" kujutatud suurlinn on peaaegu nagu Wiiralti "Põrgu". Pealkirjad "laatsarused", "Sõjapimedad", "Inimene", "Surelik", "Igapäev küsimus", "Kaks teed", "Elu", "Kaheksa" on iseloomustavad. Luuletajat ahistab "juurdlemiste tühatsune näring", "meele igavesti kärsisev kahepaikus", "hinge järsud pöörded".

Piinavad siseheitlused jätkuvad kogus "Hälvarjast" (1927), kus selle liigi tippluuletusteks on "Tuisk", "Kooljakatu", "Unetuma laul", "Kont-võõras", "Ahasajaja". Välistest konkreetsetest kujutist ja luuletaja valust ka kibedat kaasatundmist sisaldavad "Vaeste patuste tänavad", "Agulis" ja "Seek". Aga looduseelamused võivad leevendada painajallikkust, nii on "neurasteeniku kevad" humoristlikult uljas. Ja samal ajal valminud kogu "Rõõm ühest ilusast päevast" (1928) näitab Underit jälle elurõõmu poolel. Mitte ainult "Jüriku hõiskamine", vaid ka teised luuletused keevadest on täis ülemelikut lennuhoogu.

gu. Värss on dünaamiline nagu sisu gi, näiteks luuletuses "Maantee". "Laulud lindudest" väljendavad otse lapselikult lõbusat õrnuust ja harrast imetlust elu vastu. Pikas kirjeldavas luuletuses "Raismik. Mets" tunneb ta end eriti lähedal kõigele loodule. Luuletuse "Kosk. Jõgi" algus ja lõpp võiksid olla võrdluseks Underi loominguile.

Saand oja lapsesammust jõgi öötsuv, jõe mustast mürdamisest valge kosk. Suur vesileegitsuse õhin löötsuv, ürgnobe piiskepildumise osk. Kosk hingab kergemalt: taas jõeks saand tuisupäine; nüüd merre jaguneb ja laugneb ta kiirg. Ringkäik on teht. Kus algab üks või teine?

Suur ühtesulamise õnnis viirg. Kui "oja lapsesammust" pildada "Telõitsengut", mis ilmus küll alles 1918, aga mille luuletused on loodud enne "Sonetide" omi, siis "merekse" võiks nimetada juba luuletuskogu "Lageda taeva all" (1930). Mitte küll just sellepärast, et luuletaja on siin "üksik merega", tärnunud seisma "kui Jumala ette", et siin üldse on palju suurepärase konkreetseusega maalitud pilte merest, vaid sellepärast, et siin tundub "vesileegitsuse õhina" taltumist, nähtud suurt rahustavat (küll aga ka ahvatlevat, sest siin on ka "Sõit hommikuse" javesur. Luuletaja on oma hingerahu nimel mõnestki "korjatud küllust" loobunud.

Viskasin ära selle ja tolle. Kergem on tee, kui kergem on koorem.

Puhtamaks sai nüüd su elukolle. Oled kui noorem.

Selgumised, uued eneseleidmised ja suured kokkuvõtted jätkuvad kogus "Kivi südamele" (1935). Sümbolite kaudu väljenduvat mõtetulekut kohtame luuletustes "Muutus", "Sürgumine", "Selgus", "Karastus" jt. Aga luuletaja ei pea enda väljavalitumist teatavate tunnetusteni viimaseks astmeks eneseteostamise trepili, vaid "mõne kaalamurde / toob vast veel kaasa mõni väsimus vahk".

Me ei tea, missuguses suunas Underi luule oleks arenenud, kui ole vähemalt välistelt oleks jäänud muutumata. Nüüd aga tuli sõda ja tulid okupatsioonid ja andsid luuletajale ootamatut aineala. Uus luuletuskogu Underilt ilmus 1942 ja selle pealkiri on "Mureliku suuga". Tähelepanu, mis sellele luuletuskogule osaks sai, võib võrrelda "Sonetide" omaga. Vahe on selles, et nüüd ei imetletud luuletaja eluhoogu, vaid nüüd nägime temas kõige selle julget väljendajat, millest rahva enese murelik suu oli pildanud ja pidi vaikima. Luuletused "Raske hommik", "Külmi puhang", "Viha kevad", "Valus vaikimine", "Jõulutervitus 1941", "Mõrva hommik", "Sõduri ema", "Kõrnuma haarasid tugevasti lugejaid ja said üldtuntu. Underist oli saanud nagu rahvalaulik, kes väljendas anonüümsete hulkade tundeid.

Aastal 1944 asus Marie Under pagulaseks Rootsi. "Südamed tühjad" (1954) sisaldab luuletusi alates aastast 1942, suurem osa on paguluses loodud. Nüüd võis luuletaja varjatult väljendada oma muret maad ja rahvast tabanud õnnetuse üle ja oma põlvist anastajate ja üksikõike pealtvaatajate vastu, paljude suuliste ettekannete kaudu on üldtuntuks saanud luuletused "Me ootame", "Peetlekaebamine", "Aasta kauneim õhtul", "Uueks aastaks", "Mälestus ja töötus", "Õine teekond", "Võõrsil".

Kogu "Õnnelavitus" (1929) on jäänud selles muidu kronoloogilises vaatluses viimaseks, ja nimelt sellepärast, et see sisaldab teist liiki loomingu — ballade ja legende, kus aine on võetud eesti ja baltisaksa rahvaluulest ja Piiblist. Under ei ole kunagi kirjutanud proosat, aga balladides esineb ta suurepärase, põneva ja dünaamilise jutustajana. Sündmusi, kirjeldused, karakterid, probleem, meeleolu (enamasti traagiline), kompositsioon, rütm, sõnavallik on loonud ülimalt nauditavaks tervikud. Missuguse neist ka võtaksime — "Kottermanni", "Valge linnu", "Rändava

ärve", "Porkuni preili", "Nahakaup- leja Pontuse", "Tuudaimarjad" või teised — kõik nad on nagu pärlid üksikste kõrval.

Kuigi vaadeldud luuletuskogudes on esile tõstetud ainult üks või teine motiiv, et näidata uuenemist, tuleb siiski rõhutada, et igas kogus esineb ikkagi terve Under. Motiivid võivad olla teisiti nähtud, aga püsivalt inspireerib teda loodus (otseselt või sümboliteena), armastus, inimlik kaastunne, siseheitlused endale hingelise pildipunkti leidmiseks.

Ants Oras oma saatesõnas Marie Underi "Kogutud luuletustele" (1958) võrdleb Underit Shakespeare'iga. Kes neid mõlemaid tunneb, leiab võrdluse õigustatuna. Nagu Shakespeare, nii on ka Marie Under võimas suveräänne looja, kes pillavas külluses toob nähtavale inimese hinge ja vaimu imeväärse sügavuse ja avaruse ning selle jõuallikad. Ja nagu Shakespeare'il, nii on ka Underi käsutuses äärmiselt rikkalikud sõna- ja stiilivaramud niihästi lihtsuse ja õrnuuse kui ka vägevuse ja komplikatsioonide tarbeks.

Olgem õnnelikud ja tänuulikud, et meil ja meie juures on see suureandeline luuletaja.

Nüüd üle kirsipuude, üle kogu

üks hele õtepärg kui pehme valge vill,

ning lillaseid üle küll ja küll, neist lõhnu hoovab helgemalt kui vaju.

Ah, puu, kõik ääd minu üle sa!

Kõik lõhnad mulle, väike rikas lill!

Mu meeled ammu oodanud ärevil ni mõne pika igatsuseaja.

Ei täna elumõtet küsi ma, ei päri:

seks aega küll, seks aega sügisel ja kurval, kalgil, kainestaval talvel.

Nüüd ole jaoks ma värsesed valvel.

Kui kirsipung mus õitsma puhkeb veri,

niid ainuvalitus mu hullul südamele.

"(Sirelite aegu) 3 luuletuskogust "Sonetid"

HELMIE ELLER

Kohalik elu

BORAS

Teatritendused

Stockholmi Eesti Teatri külasitendus Ilmar Talve näidendiga "Juhansoni reisid Soomes" toimub pühapäeval, 1. aprillil kl 15 Engbrektsskaas, Lavastus Lensi Römm, dekoratsioonid A. Vaks. Kaastegevad kõik teatri meesliitlased. Teater loodab "Soomepoiste" etendusele rohkelt kaasmaailaste osavõttu.

GÖTEBORG

Valgeranna suvekodu

Valgeranna teatab, et laste eelregistreerimine Göteborgi Eesti Seltsi suvekodusse Valgerannal, Ugglarpiis on alanud. Lastekode on avatud ajavahemikul 10. juunil kuni 8. juulil. Osavõtumaks 175,- lapsed, kes on sündinud 1961–66 ja 200,- lapsed, kes sünd. 1960 või varem. Eelregistrist võetakse vastu kuni 26. maini korraldava toimekonna poolt telefonil 28 58 41 (Lokbiik), 44 33 39 (Suu) ja 51 02 36 (Nömm).

GÖTEBORG

"Juhansoni reisid"

Stockholm Eesti Teatri esitendus Ilmar Talve näidendiga "Juhansoni reisid Soomes" toimub Munkedäcki koolis laupäeval, 31. märtsil kell 19. Lavastus Lensi Römm, dekoratsioonid A. Vaks. Kaastegevad kõik teatri meesliitlased. Ainalaadne võimalus kõikidele kaasmaailastele huyitva ja kaasliikluse soome järelejäijainelise etenduse vaatamiseks.

● Dr. Mall Krüsi kinnitati arstlik Stockholmil kriisi landstingit vere- doonorite tsentrani juurde.

Marie Under, 90-aastane 27. märtsil.

"Promises, promises"

LAKEWOOD (EPL) — Eesti keeles tähendab see "Lubadused, lubadused" ja on muudigi ühe värske muusikali pealkiri ja äsja New Yorgi Broadway teatris jooksnud, esitab see Red Oaki Muusikateatri nimelise kompani poolt Lakewoodis. Poleks ehk pühjust sest lavastusest ja etendust juutu teha, kui see ei annaks võimalust võrdlemiseks siin ja seal töötavate Välis-eesti teatrigruppidega.

Kogu ettevõtte on nii konstrueeritud, et kompani annab omalt poolt juhtkonna ja finantseerib lavastuse, tegelaskond hangitakse kohapealsetest jõududest-amatööridest ja kooris ning tantsudes kasutatakse kohaliku kolledži õpilasi. Teatril pole oma ruume, vaid etendused toimuvad selleks sobivaks, kohapealseis saalides — see etendus siin Lakewoodi Highschooli saalis. Tegelasend on noored, liigsti noored, naispeaosaline Lynn Leimer on alles Monmouth College õpilane, meespeaosaline Robert Pittenger on elukutselt muusikabäpeta ja ning noorus ja asjaarmastajalikkus lööb läbi nihiasti laulus kui mängus.

Meid oli seda etendust vaatamas kümme eestlast ja muusikalise osa kohta reputasid Heinz ja Asta Riivald ainult päid. Neil oli ehk õigus — ma ei tunne muusikait, kuid sel etendusel oli teisi voorusi mis osutasid värskele teatrimõistmisele ja professionaalse vilumusele. Näiteks kasutati lava eesriist ainult kaks korda: etendus algul ja lõpul ja ometi oli kaks akti ja kokku viisteist stseeni, mis toimusid eridekoreidena. Neid vahetati lihtsalt nii, et lava läks pisut hämaramaks ja paar meest pöörasid dekoratsioonid ringi ja see kuulus nagu etendus sisse muutes selle sujuvaks ja terviklikuks. Ei mingit kolistamist, tõstmist ja naelutamist eesriide taga — dekoratsioonid Gu s'francois oli leidnud elegantne lahendus ja koos valgustaja Rön Peterseniga oli tema panus kaugele üle amatööriteatrit taseme. Ka koreograaf Adda Pourmel oli teinud suurepärase töö — tantsud ja koori liikumine olid hästi läbimõeldud, gruppide moodustamine laval efektne ning vaheldusriikas, seejuures oli hoidutud asjatult süülmisest ja sekeldamisest laval — vastupidu, puhuti tardus koor liikumatuks, või pööras selja, kui oli vaja markerida solistide ülestasutamisest "ankruks", kus ta kindlustas esikoha. Rootsi naiskond jäi kolmandaks. Eestlanna etapi aeg 17,55,31 ei püüa parim.

See oli siiski elav teater ja osale- sed esitasid rõõmsat mängu ja luulust, orkester mängis hoogsalt ja kõvasti nagu Amerikas ikka, lavakastamine, leidlik dekor ja koreograafia olid head ja andis elamuse kaas- saegsest teatrist ja julge osatähttimis- ne noorte amatööridega näitab, et Amerikai amatööriteater on teistel radadel kui Välis-Eesti teater. Ameerika- klade huvi muusikale vastu näitab ka publiku arv-ca tuhat — eestlasti nende hulgas nagu öeldud kümne ja paar kohanäitajat tütarlast.

EKS;

Eestlane Nato-jalgpallis

Nato rahvuste Euroopa-armeede vahelisel jalgpalliturniiril Lääne-Berliini mängis USA-meeskonnas poolkaitsjat eestlane Agu Lääne, endine tuntud maadleja, kes teenib USA-armees Saksamaal.

Eesti tüdruk neljakordne

Euroopa-meister

Tartu tütarlaps Rutt Rehemea saavutas Euroopa junioride Euroopa-saavutisvõistlusi Kavgoorops suusatamises nelil kulmedalilt ja Euroopa-meistri- titlit. Ta oli N. Liidu 4 x 5 km teate- suusatamises "ankruks", kus ta kindlustas esikoha. Rootsi naiskond jäi kolmandaks. Eestlanna etapi aeg 17,55,31 ei püüa parim.

Silemeistriivituselused

kergejõustikus

Moskvas peetud N. Liidu lahtistel silemeistriivituselustel kergejõustikus osales ka eestlaste eliti eestlase Jüri Tarmakuga, kes kergejõustikes tule- muusiga 2.20 pidi alla vanduma me- teagor pronksile V. Gavrilovile, kes ületas sama kõrguse, kuid vähema arvu hüpetega. Vello Lume tulemuskes märgiti 2.08. 3000 m jooksuplatses- kus takistusjooksjana tuntud Ilmar Ruus kuundana ajaga 8.07.8. Teisi eestlaste tulemusi: Luigela teaviship- pes 4.90, Liigand 60 m-s 6.8 ja Tõru 400 m-s 49.1.

Relvavennad, öeldi kord I. Talvet uuesti lugedes

Oleks muidugi võimalik olnud nimetissõrme pingutada ja lüüa Stockholmis telefonikettal nood rohked numbrid, mis vana Soomega ühenduse saamiseks. Signaal oleks läinud Ahvenamaa mere alt läbi selle kaabli kaudu, mida kuulu järgi maailmasuured vajavad Washingtoni ja Moskva vahel, et ära hoida maailmasõda nr. 3. Kuid minu signaal oleks läinud ainult Turgu ja telefon professor Ilmar Talve töölaual oleks helisenud. Telefonisõnum Stockholmist oleks algupoleel vist võtnud rohkem monoloogilise vormi ja võinuks kõlada umbes nii:

"Tereõhtust, härra professor! Loodetavasti oled sa oma tänased loengud pidanud, administratiivsed asjad korraldanud, õhtust sõõnud, suitsu tõmmanud ja nüüd kirjutad hoolsasti uut teaduslikku artiklit. Loodetavasti on ka sinu magistrandid ja doktorandid hulgas mitmeid tüsivaid tähti, kes etnoloogia arengut maailmas töötavad uutele kõrgustele viia.

Nagu sa ise tegid, kui sinust sai üks nooremad magistrid Tartu ülikooli ajaloo. Sinust ei saanud kunagi professorit Tartu ülikoolis kuid see polnud sinu süüa. Ega Turu ülikool pole sugugi halb, kuigi ta on Tartu ülikoolist kaheksa aastat noorem. Aga ikkagi Rootsi ajal asutatu, kui oli vajalik ja võimalik võidelda "barbaarse ida vastu", nagu ütles meie kallis kuningas Gustav II Adolf oma ürikus Tartu ülikooli asutamise kohta juunikuus 341 aastat tagasi.

Kolmandik aastatuhandet on mööda läinud. Kui sa seal Tartus nüüd soome akadeemikutele õpetust annad, siis oleks nagu ring täis saanud. Rootsi ajal pidid nad reisima Tartusse, kus ükskord püüdis koos olla, et õpetust saada. Olen kuskilt lugenud, et tookord oli Tartus suur hulk üliõpilasi Soomest. Nüüd, kus sa Turus Tartu ülikooli õpetust edasi annad, jääb neil tülikas reisinäine ära.

Reisidest õieti tahtsingi rääkida, lähemalt sinu raamatust "Juhansonid". Nagu vahest kuulnud oled, on Lensi Römmer sellest raamatust dramatiseerinud tolle osa, mis käsitleb sinu sõbra Juhansonit ja tema lähemate kaastelsete tegevust Soomes, Jätkala õppelaagris ja Rajajõe rindel, lähemalt raudteetööjate loigus. Olen kaks korda käinud nende näitemängu proovil ja leian, et sellest saab tore asi.

Sellega ühenduses tärkas mitmesuguseid mõtteid, mille algidud on roh-

kem kui kolmkümmend aastat vana. Kui sinule noore teadlasena pakuti suundvõimalust rindetegevusest osas võtta Adolf Hitleri ülemjuhatusse all, lükkasid sa selle järelt tagasi ja valisid oma ülemjuhataks Soome-marsal Mannerheimi. Ühenduses eel-tähendatuga tekkisidki mitmesugused reisinäidised.

Mõistan täielikult, et ka reisinäidest tuleb mõnikord puhata, et üles tähendada seda, mis on juhtunud. Seda süsteemi on kasutanud nii Marco Polo kui Sven Hedin.

Mulle paistab, et sinu peatus Stockholmis kestis seitsmeteist aastat. Asukoht oli ka küllalt mõistlik, pärast Flensburgi barakke auväärne rootsi sõjaseisuse linnosa Oostermalm. Läheduses leidis ka teisi rahvateadlasi, nagu kadunud Erik Laid ja filosoofiline Helmut Hagar.

Täieliku üllatusena selgub, et sa kirjutasid "Juhansonid reise" terve üheteistkümnenda aasta jooksul. Novellikogu "Ainult inimene" ja romaan "Maja lumes" jõudsid ammu enne ilmuda. Aga kui "Juhansonid reise" aastal 1959 välja tuli, siis oli sellel ka suuri tagajärgi. Aasta hiljem sai sinust Stockholm ülikooli juures etnoloogia doktor ning kolme aasta pärast kutsuti sind Turu ülikooli professoriks. Jaajaa, Kannan rindesidurist ülikooli professoriks teisel maal, seda pole tõesti vähe. Pealegi räägivad sinu kolleegid, et soomlased pole kahtsenud sinu professoriks valimist. Hoopis vastupidi, nad olevat ühed sinu teaduslike saavutuste puhul ja rahvusvahelises erialasises maailmas olevat sa Põhjala särav täht."

Tuo telefonikõne jäi pidamata. Selle asemel lugedin läbi Ilmar Talve kolm ilukirjanduslikku teost ega kahetse seda tegu.

TUHAH LEHEKÜLGE

Leidub imelikke inimesi, kes väidavad, et neil on raamatuid liiga palju. Mõned, nagu näiteks Friedebert Tuglas või Gustav Suits oleks selle üle arusaamatuse pead vangutanud. Võibolla liigibsi tolmulapp raamatutest üle, nagu hirtid eesti kodu vajalikest dekoratsioonist, ilma nende sisuga tutvust uuendamata. Seda on ka-sulik teha, sest ammu loetud raamatut uuesti lugedes sisaldavad tihti uusi avastusi.

Teatud sihikindla pigutuse järele olid minu ees laual neli raamatut autorinimega Ilmar Talve. "Ainult inimene", "Maja lumes" ja "Juhansonid reise", kokku 1030 lehekülge. Lisaks

nendele õnnetu kaaneümbrisega "Huset i snön" Ivo Ilste mõistlikus tõlkes. "Juhansonid reise" soomekeelset ilget ei olnud käepärast.

Novellikogu "Ainult inimene" on ORTO välja annud aastal 1949, kahjuks odaval paberil, mis on loonud tugevasti kohtuma. Selle raamatu käsikirja olen ma osaliselt lugenud Stockholm kohvikulaua klaasplaadil, autori poolt sõbralikult näidatuna. Katastroof oli sündinud, isamaa oli okupeeritud, lootused kokku varisenud, puhas patriotism ära segatud ülekohtu ja ülemvõimule alistuma sundimise sapiga. Oline maapagula-sed, triivisev kodumaast eemal, selles vabas maailmas mis meie lootusi oli petnud. "Relvavennad, öeldi kord". Nii resigneerunud pealkirja kannab üks Talve novelle selles kogus.

Kolm aastat hiljem, 1952, tuli Talve esimene romaan "Maja lumes". See oli idceromaan ühest väikesest maast, asetatud ülivõimsate naabrite Slavoonia ja Teutoonia vahele. Riik oli edukalt, kuid suurte ohvritega, läbi teinud saajapäevase kaitsesõja (nagu Soome Talvesõja). Slavoonia jätkuva ähvarduse toetusel võisid tol-le väikesel maal võimu üle Teutoonia lähedased vähemusrühad, mis olid sama totalitaarsed.

Sellega ühenduses meenub Karl Ristikivi idee ümmargusest poliitilisest skaalast. Kunagi paguluse algga-geid arendas ta ühel privaatkõnelusel järgmist mõtet: — Harilikult on nii, et maailmavaatelistest gruppide-dest asetust parlamentide poliitilistel pinkidel kujutletakse sirgjooneliselt — va-sakul äärmusel istuvad kommunistid ja paremal äärmusel natsid. Kui aga keerame selle skaala rõngasse, siis istuvad kommunistid ja natsid kõige lähemalt kõrvuti, moodustades totalitaristide grupi. Molotov-Ribbentropi pakt 23. augusti ööl Moskvas aastal 1939 oli selle rõnga tulemus. Ei kest-nud rohkem kui nädal aega, siis pani Hitler Stalini õnnistusel kaime teise maailmasõja melle teadaolevate resultaatidega."

Seda mõttekäiku totalismi vastu si-saldab suurel määral Ilmar Talve "Maja lumes".

Nüüd, palju aastaid hiljem, on mõ-nigi mõttekäik endise rindesõduri su-lest vähem arusaadav võrreldes pagu-luse esimese poolkümneni tundeelu-ga. Isamaa kaotusest kibestunud pat-riootide mõttekäigud ja meditatsio-nid on jäänud kaugemale. Nood kangelsed suitevad oma mõtiskluse-je jooksul hirmasti, vahest võetakse

"Juhansonid reise"

Ilmar Talve romaani järele Lensi Römmeri poolt drama-tiseeritud ja lavastatud "Juhansonid reiseid Soomes" algavad oma Rootsi-reisid premjääriga seekord Göteborgis laup. 31. märtsil kl. 19 Munkedäcki koolimaja laual. Reis kulgeb järgmiselt: Borås pühapäeval, 1. aprillil kell 15 Eng-elbrektskolas, Norrköpingis laupäeval, 7. aprillil kell 19 Flick-skola aulas, Eskilstunas pühapäeval, 8. aprillil kell 14 Årby skolas, Stockholmis laupäeval, 14. aprillil kell 19 ja pühapä-va, 15. aprillil kell 17 ABF-i teatrisaalis, Sveavägen 41. Pil-dil: relvavennad Juhanson (Edmar Kuus), Svetsmann (Ar-tur Sikk) ja Vihur (Madis Gering) kirja lugemas. (EPL-foto TIPPO).

ka desparaatselt olukorra-äraannusta-mise-viina, kui sisse tantsib Juh-an-son aastal 1959.

JUHANSON TULEB

Härra Juhanson astub kirjandusli-kuale areenile Hugo Alfvéni "Roslage-ni kevade" rõõmsa muusika saatel. "Juhanson, hõr dus trängarna! Ju-hanson, var med i svängarna!", öel-dakse raamatus juha enne sissejuu-tust, kus autor koba oma romaani peategelasega arutab, kuidas teost alata.

Ka romaani pärimoto on rootsi-keelne, päris Nils Ferlini poeesiast:

Vi läser i historien om både, ste-re män
att den ene hette Brahe, Gyllen-stierna hette en.
Men den tappraste soldaten i vår
krigshistorias dän —
det är icke alls omöjligt, att han
hette Johanson.

Raamatu esimene osa mängib So-mes. See on omaette ehe tervik, mil-lest nüüd on saanud lavateos. Sõjaäna-ruetused kodumal jätab Talve vahe-le, siirdudes kohe koos Juhansoniga uutele reisidele Saksamaale, pärast Taani ja Rootsi. Härrad kannatavad reisiil ni toidu, tubaka, kui ka muu-de hädavajalike elutarvete puudust.

VELLO

RAAMATURIIUL

KONTAKT nr. 1

Ilmus Rootsi Eestlaste Esinduse aja-kiri "Rahvuslik Kontakt" nr. 1. Si-sus uus informatsioon Konstantin Pätsi saatusest, üleskutses tema mäle-stusaastaks. Vold. Kurese märkmeid Soome-reisilt, Jüri Adila vaatleb ar-tiklis "Quo vadis Europa" vana mandri tulevikku väljawaateld, Äht Pae portreerib Nixonit nõuandjat Kissingerit ja küsib pealkirjas: "Po-

litiline võlur või vussija?", Arnold Tonska kirjeldab inglise noorte anar-histide protsesses, Märt Raud arvus-tab Maria Koppermanni Siberi-mäle-stusi ja lõpuks Arvi Moor tutvustab üht Eesti iseseisvuse eest võitlejat Peterburis aastatel 1893–1918 — Tõnu Tiomari — kelle perekonnatra-ditsiooni kandjate kolm põlvkonda üüds asuvad Rootsis.

Gaiderite kokkutulekult Göteborgis. Istuvad vasakult Lille Liiva, Ellinor Kaar, Erika Aasa, Susanna Tomson, Alma Väina, Hilda Antsov, Virge Hint ja Maire Andersson. Teine rida vasa-kult: Kalli Klement, Ille Palm, Eugenia Ojasoo, Elle Kutti, Vaire Väina, Astrid Möller, Mal-le Antsmaa, Aino Miks ja Ingrid Tarkpea. (Foto Kopler).

Elav tegevus, ent majanduslik nappus Esinduse tööaastal

Rootsi Eestlaste Esinduse 1972 a. majandusaruanne, mis esitati Esinduskogu ajajärgi istungil oli tasakaalus kr. 75.412 peal, kusjuures aruanne aga näitab puudujääki kr. 7.730, sest tegelikke sissetulekuid oli vaid 67.682, vaatamata eestlaskonna enda toetuse laekumise üle eelarves ettenähtu (laekus kr. 45.343, eelarves loodeki kr. 35.000). Seeläbi on aga laekusid loterii ärajätmisel halvemini ka arvestatud sissetulekud AMS-ilt jne., kus eelarve 38.000 kroonist laekus vaid 22.339 krooni. Seega on Esinduse kogupuudujääk kasvanud 26.551 kroonini, nagu selgub rahaliisest seisust, 1973 a. eelarve on tasakaalus kr. 102.000.

Möödunud tegevusaasta peatähelepanu oli koondatud Ülemaailmsete Eesti Päevade organiseerimisele ning osavõtmisele, samuti ka Esinduse majanduse parandamisele. Eesti Päevade Rootsi toimikonda kuulusid Esinduse poolt esimehena Leo Karupää, liikmena Ahti Pae ja peasekretäarina Richard Norvelli, kes koos Sven Hanssoniga olid ka ühisloennu peakorraldajad.

Rahvuskongressil — 14. juulil 1972 Torontos — valiti Leo Karupää üheks kongressi juhatajaks. Ta esitas kongressil ühtlasi ettekanne teemal "Kodumaa olukord ja meie". Kongressi resolutsioonitoimikonna tööst võitis Esinduse esindajana osa Ahti Pae.

U. Eesti Kesknõukogu konverentsil esitas Ahti Pae ettekanne teemal "Mõtteid Kesknõukogu töös". Ülemaailmsete Eesti Päevade üritust võitis osa 23 Esinduse sandikut. Esinduse delegaatidena Rahvuskongressil viibisid: Eino Joandi, Väike Jüriado, Leo Karupää, Voldemar Kiviloo, Ilmar Laan, Olaf Murto, Ahti Pae, Walter Soe, Ilmar Toigre, Jaan Savioja ja Jaan Vilval.

Teliste organisatsioonide esindajateks: Edvard Aasa, Rein Asu, Annus Estra, Sven Hanson, Jaak Kiviloo, Evald Lilleste, Jaak Maandi, Richard Norvelli ja Katrin Särg.

Ülevalenäitusele, mis toimus Torontos Eesti Majas, esitati Esinduse tegevuse tutvustamiseks 75 fotot ja 12 diaposiiti ning Rahvaulikooli kursete ja töö kohta 123 diaposiiti. Materjali valiku ja tekstilüüsauste koostas Ahti Pae.

U. E. Kesknõukogu tegevuse tihenemiseks toimusid Eesti Päevade seoses mitmeid nõupidamisi ja kokkusaamisi nii Torontos, Montrealis kui ka New Yorkis.

Aruandes märgiti m.h., et majanduse parandamistöö nõudis rohkelt vaeva, kuid ei parandanud olukorda. Selle tõttu ei suudetud tasuda vastavaid kulusid isegi oma funktsionäridele, mis taoliste ettevõtete puhul on paratamatu.

Toetuste organiseerimiseks rakendati senisest intensiivsemad meetodid ja resultaadiks on sissetulekute poolt kogusumma, mis ületab kõigi eelmiste tegevusaastate resultaadid.

Eestlaskond reageeris heatahtlikult n.n. otsekorjandusele.

Ülejäädud sissetulekute osas on silmapaistva energia ja imiteerimisvõimega töötanud Esinduse Stockholmis Naistrühm (toetanud kokku 4 000 kr.). Organiseerimise komisjoni esimees Annus Estra — ettevõtjate kaasatõmbamisega, Väike Jüriado isiklike panustega, õpiringitoetuste Esindusele annetamisega ning Norrköpingi eestlaste toetuste organiseerimisega, Leo Karupää isiklike panustega ning Esinduse Göteborgi Üldkogude toetusel.

Õppe- ja tegevusala toimus eesti keele õpiring Kristan Meikup juhtimisel ja õpiring "Protestiliikumised N. Liidus" Väike Jüriado juhtimisel Norrköpingis. Peale selle korraldati rida loenguid ja huviringe.

Eesti rahvusgrupi huvide kaitsmiseks pöörduti Invandrarverketi Kodakondusbüroo ja poliitilise instantside poole. Tulemuseks kujunes vastava asutuse täiendav selgitus ning riigipäevaliikme Kurt Söderströmi interpellatsioon ja uued sammud sel alal. Sisserännuvallituse poolt ei ole veel märgata meele muutust rahvusgrupi kesksete vajaduste toetamiseks, kuid heaks alguseks võib pidada toetust E. Ap. Õiguse Kiriku Göteborgi kogudusele k.a.

Esinduse pöördumised Sisserännu-

Tegevusaruande esitas Ahti Pae.

valituse ja Stockholmis Invandrar-näimdi poole on sihitud tegevus-tingimuste parandamise soovist Esinduse Stockholmis toimikonnale kuid ka arvukate väiksematele organisatsioonidele, milles kas pidevalt või osaliselt on saanud meie abi ruumi-dest, bürootöö jm. aladel. Need taolu-dest on kooskõlas Invandrar-näimdi ülesannetega, meie poolt aga vajali-kud ka omavalitsusliku toetuse nõud-miseks.

Ajakirjanduse kaudu on rahvus-grupi probleemidele ja ka lae-malt — avalikkuse tähelepanu juh-tinud osavalt Andres Kiling ning mitmed erijuhud on sama meetodi kasutanud Ado Irval ja Jüri Adila. Tõhusa üksikvõitleja sammude astus Nils Lindeberg-Lindvet, tehes üli-kooli kantserile esilide este kee-le õpetamise nõudlusega Stockholmis ülikoolis.

Julgeoleku- ja koostöökonverentsi ettevalmistuste seoses kantud üle kogu Põhjala. Välsikomisjoni märgu-kiirja, milleks algateti esitas Jüri Poska ja rootsikeelne versioon val-mis mitme abilise kaastegevuse, lä-hetati Välsikomisjoni poolt kõikidele riigipäevaliikmetele Rootsis, Taanis ja Norras. Teavastati tiiteris märgu-kiirjast olulise osa riigipäevaliikme N. Söderström oma interpellatsioonis. Kuna Esindus oli teiste maade kes-kusest algatuslikum, kuid ühtlasi ka Helsingile kõige lähemal, lähitati Kesknõukogu esindajana Helsingisse 22.–24. nov. 1972 bürojuhataja Ahti Pae, kes kohapeal korraldas märgu-kiirja esitamise Soome riigipäevaliik-metele ja ajakirjandusele, luues üht-lasi mitmeid uusi kontakte pideva informatsiooni saamiseks ning koha-pealseks vastutuseks.

Iga Esinduse välisest aktsioon on seni olnud omaette majanduslik ühik, milleks suhteliselt vähe abi on saadud üldtegevuse summast. Käe-soleva aasta aktsioone on majanda-tud tõhusast abist eesti ettevõtjate poolt Rootsis.

"En resa till Tallinn" turismivol-diku levitamist jätkati mitmete-le isikutele ja gruppidele, k asutades levitamiseks ka N. Liida ja Rootsi kultuurisuhete loomise ühtlud, kes esinesid kunstnikud või koorid ko-dumaal.

Voldiku mõjukusest kõneleb ilm-seltide vargus ja vaenlase poolt sa-masuguse voldiku väljandmine, mis aastavahetusel Rootsis esile kerkis ja

REE Esinduskogu: Laulupeo korraldajad saavad kirja kava osas

Eesti Lauljaskond Rootsis kui eelseisva laulupeo korraldaja, saab kirja Rootsi Eestlaste Esinduselt vastavalt viimase Esinduskogu otsusele, mille soovitatatakse, et "laulupeo huvides tuleks kava koostamiseks hoiduda kõigest, mis head kordaminekut häirib".

Nimelt kerkis Esinduskogu arutelu-de lõpus üles eelseisva laulupeo küsi-mus, ilmselt mõjustatuna eelnenud nõukogude õpikute-vaidluse järellai-pest. Algateuse tegi Boräsi saadik Ado Irval, viidates generatsiooni-de vahedele, elukogemustele ning meie oma kinnitustele, et moodustame oma hoiakus "vaimse sõjaväe". Ta tuletas meelde helleloojat, kes kunagi veendu-nult kinnitas, et tema "mingit kom-promissi kommunistidega ei tee". Kuna saalis viibis ka E. Lauljas-kond Rootsis esimees Kant Johannes esitas ta küsimuse: "Kas Ed. Tubina laule on jälle võetud laulupeo kav-vaz?"

Johannes Kant tähendas, et eelseis-va laulupeo kavas on laule 15 auto-riit, kusjuures kava loomise põhimõt-teks on olnud: kaasa võtta kõik heli-loojad, kelle töid 50 aasta jooksul laulupidudel on lauldud. Tubina poolt loodud laulud, mis on kavas, on loodud "enne pahanduste aega", tähendas Kant, meenutades, et Tu-bin on Märt Saare kõrval üks meie perimäid helleloojat, kelle loomine on tihedalt seotud rahvalaulu ja rah-vamuusika pärandiga. Edasi tähen-das Kant, et need, kes Tubina küsi-muses näevad halba eeskujut, ei ole küllalt konsekvensed. Ta tõi näiteid ühe nütud juba manalase varisenud vanema poliitiku kohta, kelle kollab-oratsiooni mitte hukka pole mõiste-tud, ning tähendas: "Kui Tubinaga

mille eesmärgiks on rootsikeelsele publikule ees kommunistliku okupaatsiooni õigustamine Eesti maa ja rahva üle."

Koostöö Balti Koostöökomisjoniga on välis-tegevuse ala kulgenud välja-kujunenud sujuvat rada.

Viimaste aktsioonidega on side leodu ka eesti ja balti organisatsiooni-dega peaaegu igas Euroopa maas. Üleilmse koostöö alal on tähelepanu-di vaks sündmuseks Ülemaailmsete Balti Liidu loomine U. E. Kesknõukogu ja liiti ning leedu nimekaardid poolt New Yorkis, novembris 1972. Praegu toimub liidu juhtimise leedulaste presideerimisel.

Stockholmis tekkis uus tegevusväli Esinduse Stockholmis Naistringi näol pr. Meeri Mambergiga eesotsas, milli-ne on korraldanud loenguid, näitusi, moodemonstratsioone, käsitöönäitusi, kursusi, vastuvõtte jne.

Esinduse büroo ekspeditsiooni tegevus-saastal 15.000 postisaadetist.

Kultuuri alal anti välja kultuuriaru-hind August Mälgule.

Eesti Kultuuriarhiivi tööküsimus-te esmakordne laiem arutus toi-mus Kultuuriarhiivi töökongressil, 8.–9. aprillil 1972, Norrköpingis.

Kongressi teostus koostöö vaba-haridustöö keskus Medborgarskolan-i-ga ja sellest võitis osa 30 esindajat ülemaailmselt. Külalisestkandjaks olid rektor Nils Hellström ja riigipäe-valiikme Kurt Söderström. Edasi olid kaastegevad ettekannetega prof. Evald Blumfeldt, dr. jur. Imar Arens, Alur Reinans, Joh Åro ja Ahti Pae, kes ühtlasi juhatas nõupi-damist. Kultuuriarhiivi töid tõhusta-miseks on juhatus taotlenud nii töö-jõudu kui toetust riigivõimudelt, esi-tades esilidisi ja pidades selgitavaid läbirääkimisi vastavate asutustega. Astunud sammud on andnud ka osali-si tulenusi, kuid suurem pingutus seisab ees, et võimaldaks meile nii olulise institutsiooni töö normaliseeri-mine.

Ajakirja "Rahvuslik Kontakt" anti välja 4 numbrit 6000 eks.

Prof Hans Kauri: "Karistada teha inimest, mitte tema loomingut".

pahandus juhtus, tulid välja need, kes eestluse jaoks midagi ise pole teinud. Patriotism on hea asi õigel ajal, kuid kui patriotism hakkab vahutuma, siis on tal ka ümbrusele tap-pev toime. See, kes Tubina pärast ei lähe laulupeole, boikoteerib ka 14 teist helleloojat!

Esinduskogu esimees Hans Kauri jagas Irvali arvamist, et meil on vaja tugevat ja ühist esinemist väljaspoole. Laulupidu väljendab meie elu ja vaimset kultuuri, kuid "elu on üürike, kunst igavene" tsjiteeris ta room-laste tähelepanekut.

Ta meenutas kirjanik Knut Ham-suni lugu, keda sakslastega koostöö-tamise pärast vabaduse taastulekul pandi vang, kuid kelle teosed siiski keegi pole hukka mõistnud. "Meil peab olema tolerants", tähendas Kauri ja lisas: "Karistada tuleb inimest, mitte tema loomingut".

Annus Estra oli eelkõnelejaga pä-ri, et inimesed on ekslikud, kuid leidis siiski et esmapoones tuleb neid inimesi hinnata, kes vaenlase-ga ei käi kokkuleppeid tegemas. Ta arvas, et eriti vaimuinimesed ei peaks sellist joont harrastama. Põrduades Kanti poole tähendas Estra: "Kui tegused tekib punast vahu, siis pole see patriotism ei mingis mõttes."

Ilmar Vooremaa nimetas Tubina loomingut "tema lapseks" ja leidis, et on suu vahe selles, kas kasu-tada Tubinat kui tegelat ja ise, mis olevat tema arvates absoluutselt võimatu, või karistada tema loom-ingut, kui last, mis oleks vale.

Ido Irval arvas, et isa-lapse piit-likkus ei sobi meie olukorras, sest N. Liit kasutab iga asja meie vas-tu. Läänes arutatakse kõiki asju avalikult ja sellepärast on meie ko-hus ka seda valusast küsimust puu-tutada. N. Liidus tehakse kõike sa-laja ja lastakse välja valet. Kui siin räägitakse "isa karistamisest", siis tuleks küsida, millist karistust Tubinal tuleb mõista?

Irina Aug leidis, et kõige sobi-

Ado Irval: "Moodustame oma hoiakus vaimse sõjaväe".

vam oleks tema laule rahvuslikele kokkutulekule mitte enam laulda. Sõnavõtte leidis, et isikud, kes end kõrgeimatele okupatsioonikaristade-ga lasevad üheksa pildistada, ei vääri respekti.

Ilmar Toigre tuletas meelde, et kõnesolev arutus on korduvalt täit-nud kommunistlike okupantide tel-limisi, leides, et sel puhul on tul-nud järeleandmisel loominguilist teha ka "otsialistlikele realismile". Ta märkis:

See on põhimõtteline küsimus, sest Tubin oli algataja ja temale on tekinud juba järeleahviad. Ilmar Öun on Eestis avaldanud raa-matu, mida ka saelsid vaimuinimesed hukka mõistavad kui "kirjan-duslikku sõnnikut", kuid mis siiski trükiti, sest seal on kõige hirmsa-malt mõnitatud meie Vabadussõda.

Toigre tuletas ka meelde et Rah-vuskongressil võeti vastu resolutsioon, milles märgiti, et taolist koostööd ei tohi heaks kiita. Samuti võeti vastu otsus, et suurtel rah-vuslikele kokkutulekulel ei tohi nend-e isikute loomingut esitada, kes majanduslike kalutalust on asu-nud vaenlasega koostööse. "Keegi ei räägi loomingu vastu, kuid meil pole tarvis seda esile tõsta".

Priidu Puusepp arvas, et raske on vahet teha isiku ja ta loomingu vahel. Meie räägime Marie Underi loomingut ja seome seda kahtlema-ta tema käitumisega. Ta mainis ka marsal Petaini lugu ja tähendas, et karistamine tunnil rahvas ei kü-sinud endalt, kus on looja ja kus on looming.

Väike Jüriado leidis sallivuse va-jalikkust, kuid märkis, et Suur Vaim kohustab seest rahvas vaatata selle poole üles. Kammerkoori kontserdi ajal kutsuti "meie vaimuinimesi Nõukogude saatkonna poolt korraldatud vastuvõttele ja mõnedki "suure vaimuga" mehed läksid sinna". Mida sellest eeskuj-just õieti arvata?

Aarne Vötting tähendas, et Tubi-na laulud on head "Aga kui Tubin ise tuleb ka laulupeole ja alati lei-dub seal mõni sõbramees, kes kohe hakkab plaksutama, siis ei austada mitte tema laule, vaid teda kui isik-ku".

Ilmar Laan konstateeris: kui lau-lupeo hea kordaminek, ka majan-duslik, võiks Tubina pärast kannata-da, siis tuleks tõsiselt kaaluda, kas tema laulude esitamine on nii oluline. Samal arvamisel püsis Il-mar Vooremaa.

Johannes Kant võrdles kriitikat "noorte kukkede kiremisega" ja arvas et mingit lõhetust ei teki Tubi-na puhul, sest seda "kardavad ai-nult üksikud hüsteerilised isikud".

Aruteldud kaldusid seajärgi rohk-em laulupeo, kui rahvusliku suu-rirühituse ja Esinduskogu reageerimi-se vormide peale.

Esimees Leo Karupää arvas, et otsus, mis U. E. Päevadel tehti, et kontroversiaalseid ettekandeid suurtel pidupäevadel ei esitata on kiitlaldane. Miski peame seda asja Rootsi pinnal nõuetis teravaks aja-ma? Ta oli ka Esinduskogu soovia-valduse vastu.

Esimehe soovivaldusettepanek läkitigi esimehe hääle jões tagasi. Pärast redigeerimist esitati uus et-tepanek, mille kohaselt Esinduskogu soovib, et Esinduse juhatus E. Lauljaskond Rootsis juhatajale tea-tab: laulupeo huvides tuleks kava koostamiseks hoiduda kõigest mis head kordaminekut häirib. See soovivaldus võeti ka vastu.

Vähemuskirikud koos Eesti Majas

Eksliit- ja sisseerändajate kirikute sündinud kogused Stockholmis Eesti Majas, et ühiselt seisukohti võtta rootsi kiriku ja riigi lahutamise probleemides ning palju kui see puudutab "mitteetaleelritud", s.o. uusi kirikuid ja kogudusi.

Konverentsi algatajaks oli Eesti ev. luteri peapiiskop Konrad Veem, kes valiti ka konverentsi juhatajaks (paremal kõnelemas) ja presiidiumi liik. Jan Peter Wiesgren (parempoolsel pildil vasakul) ja pastor Bo Gunnar Svensson

(K.Veemist paremal). Vasakul on näha osavõtjaid, kelledest esireas istub ortodoksikiriku Skandinaavia metropoliit Polyefktos.

Edasi oli kohal läti, kreeka, ungari, rumeenia, soome, saksa j.t. rahvaste mitmesuguliste kirikute esi-

dajad nii protestantlikult, kato-
likult, kreeka ortodokslikult
kui ka vabakiriklikult poolt. Mui-
dugi olid kohal ka eesti kirikute
esindajad.

Büroodirektor Alur Reinans esi-

nes ettekandega sisseerännukirike
probleemidest.

Rootsi riigikiriku esindajad kon-
verentsil avaldasid täielikku mõist-
mist sisseerännukirike vajadustele
ja probleemidele ja lubasid oma-
poolset toetust. (EPL-foto Lepper).

"Miks ma ei saa tööd teha" Eesti neiu esindab Kanadas tekkinud "jõudearistokraati"

TORONTO (VE) —

Kanada kõige suurema ajalehe Toronto "Stari" 3. märtsi nädalalõpu lisaleht "Canadian Magazine" toob ära viieheküljelise artikli ühiskonna üliõpilase ja üliõpilase tüüpi kohta, kes ennast ise nimelavab "uueks aristokraatiaks". Artikkel on varustatud rikkaliku fotomaterjaliga ning algab sõnadega: "Mare Tiido, etnilise päritolu poolt eestlanna, tuli siia maale seitsmeaastasena ning on nüüd samavõrd kanadalik kui seda on separatis mgi. Ta on lõpetanud ülikooli ja talie soovitati edasi õppida doktorikraadi saavutamiseks filoloogias.

Märkimisväärne sisseelamine ja ainesse tungimine", märkis kirjanduse-
professor inglise poedi John Miltoni
käsitleva kirjandi servale. Mare ei
ole juba kaks aastat töökohta olnud,
kui selleks mitte arvata nelja kuud
koostööd LIP (Local Initiatives Pro-
gram) stipendiumi saanud rühmaga,
kes hakkasid koguma materjale filmi
valmistamiseks, kuid film jäi lõp-
peks siiski tegemata.

Mare lõpetas just äsja töötaoleku
toetusraha 70 dollarit nädalas. Ta ei
tunne häbi. Ta ütleb: "Olen üks uue
jõudeklassi esindaja".

Mare Tiido on kehastanud sotsiaal-
ne revolutsioon. Ta esindab seda,
milleni läänemaailm on välja jõud-
nud pärast kahe tuhande aastast
kristlikku eluisteme.

Juudi-kristlik tööetika, et kuus
päeva pead sa töötama... ja mille na-
jal läänemaailm kaiks tubat aastat on
elanud, on nüüd surnud või suremas
Mare Tiido ja tema generatsiooni elu-
filosofia tõttu. "Oleme uus aristok-
raatia", ütleb ta.

Vanasti tuli töötada selleks, et en-
nast vee peal hoida. Kuid nüüd pole
seda enam vaja — heaoluasutised ja
heaoluriik hoolitseb selle eest. Uus
generatsioon keeldub töötamast, ta
tahab ainult elada.

Nii ütleb ka Mare Tiido ja mis pal-
ju tähtsam — nii ütleb ka valitsus
Ottawas.

Ta ütleb seda peamiselt kahe pro-
grammi kaudu — Vaimusened Noorte-
le ja LIP-programmi. Mõlemad kok-
ku lähevad käesoleval aastal tööpro-
fessi lülitatuile vanamoodsaile tulu-
maksumaksajatele maksma üle 200
miljoni dollari.

Ajakiri kirjeldab siin mitmesugu-
seid ühiskondlikke töid, n.n. hädaabi-
tööde liigist, mis tähendatud pro-
grammide raamides tähendab suurte
summade väljajagamist sageli otse
leiatud töödeks. Sageli soovitatakse
sotsiaalsustustel abi küsijaid ise väl-
ja nuputada, mis alusel nad raha
võiksid saada.

Ajakiri toob hulgaliselt taolisi näi-
teid koos rikkaliku pildimaterjaliga.
Ka Mare Tiidost on ära toodud vär-
viline foto.

LIP stipendiumid on, nagu artiklis
mainitakse, palju proteste ja kriitika
tekitanud. Leatakse, et need kesk-
töötavad ja riigile ja provintside mak-
se maksavad, ei tohiks olla kohusta-
tud oma raskelt teenitud rahaga üle-
val pidama karvikuid ja nende so-
brannasid, et neil lasta teha seda,
mida nad ka ilma LIP stipendiumita
teeksid.

LIP abirahad või stipendiumid an-
takse peamiselt töökohtade loomiseks
ja töötööliste arvuliseks vähendamise-
seks. Täiesti erikategooria aga mood-
ustavad noored kanada haritlased.
Nende arusaamad on tänapäeval
uuel tehnoloogilisel ajastul täielikult
muutunud.

Kui nad lõpetavad ülikooli ja neil
otsekohe ei õnnestu "head" töökohta
saada, mida nad enda vääriliseks
peavad, loobuvad üldse tööst.

Nad valivad jõudeelu ja moodusta-
vad, nagu selle haritlasegeneratsiooni
prototüüp eestlanna Mare Tiido ü-
les, "uue aristokraatia". Selleks
moodsaks elufilosoofiaks on palju
kaasa aidanud prantsuse kirjanik Al-
bert Camus oma kuulsal lausega:
Ilma töötada läheb elu mädaks. Kuid

kui töö on hingetu, läheb elu üld-
se.

"Uuel aristokraatias" on veel teine
argument. Nimelt töö toodab uusi
saadusi ja isaguseu produktioon ja
kõik saadused saastavad kogu ümb-
rust. Vanamoodne tööetika ei sobi
seepärast enam homsesse päeva ja
sureb naguini välja, Mida varem,
seda parem.

Mare Tiido ütleb: "Vaadake mind
ja minu sõpru, meie oleme uue teh-
noloogilise ajastu produktid, oleme
uus jõudeklass. Ma olen töötanud
(toim kuus kuud) Toronto Koolidevali-
tususes. Ma ei soovi oma elukutses
valida töötamist. Meie oskame aega
hinnata ja meie vajame aega.

Meie ei igatse ühekmat elu kui
see oli meie vanematel, meie oleme
selle sajandi uus aristokraatia.

Kui inimesed mõtleksid enam ega
vaataks meie peale villu seepärast,
et me ei töötä, siis hakkaksid nad
et me saama, et meie oleme tulevik
inimesed. muidugi soovime ka meie
saavutused võivad olla kanga kudu-
mine, endale ise riide ümblemine,
maalimine, pildiraamide tegemine
sõpradele. Hea küll, et riik meile sel-
le eest maksab, kuid omeltigi me tee-
me mida soovime ja mitte raha pä-
rast üksi".

Väga kaua tagasi ütles kreeka filo-
soof Aristoteles olles ümbritsetud töö-
taivast orjastest, mis tol kaugel aja-
stul võrdus moodsate elektrooniliste
koduabilistega: "Töö, mille eest
maksatakse, hävitab ja alandab inim-
vaimu".

Väga võimalik, et oleme teinud
täpselt õige. Kui nii, siis on tööetika
tööpöolest surnud". Selle lausega lõ-
pebki artikkel.

KGB otsis läbi Norra saatkonna

Oslos on käimas kohtuprotsess
ühe 25-aastase norra üliõpilase va-
stu, kes töötas Norra Moskva-saat-
konnas vahi-assistendina. Teda süü-
distatakse spionaažis, seega otse-
sees koostöös N. Liidu KGB-ga.

Oslos toimunud ülekuulamistel on
üliõpilane jutustanud, et ta laskis
saatkonda sisse neli vene julgeoleku-
teenistuse ametnikku. Need teostasid
äärnimselt põhjaliku läbiviimise.

Kaebalune märgib, et ta sattus
esimest korda KGB küüsi siis, kui ta
koos ühe vene ajakirjanikuga vii-
bis n.n. keelutsoonis.

Põhjalikult KGB võrku sattus norra-
lane aga alles siis, kui ta tekkis
armuvahelkord ühe Irina-nimelise
venelätlasega.

Töötades saatkonnas vahi-assisten-
dina, oli üliõpilasel vaba juurdepääs
ambassadi n.n. julgeolekuteenistuse
kuhu ta KGB-agendid sisse laskis.
Kaebalune on detailselt jutustanud
mida vene julgeoleku teenistujad
saatkonnas tegid ja millest nad eriti
huvitatud olid.

Suurem osa kohtuprotsessist on sa-
lajane. Oletatakse, et KGB agendid
olid eriti huvitatud Norra saatkon-
nast sellepärast, et Norra on üks
Nato tugipunkte. Eriti Norra põhjao-
sa, mille kaudu on otseselt võimalik
kontrollida N. Liidu mereliiklust Põ-
hja-Jäärmerest Atlandi ookeanile.

Saatkonnas oletasid KGB-lased, et
Arvatkonnas asus andmeid vene mere-
jõudude kohta just selles sektoris,
s.t. andmeid, mida norralastel läks
korda koguda N. Liidus.

Nüüd jääb tööpeolest igauhe oma
asjaks otsustada, kas see tõesti on
nii või seisab Mare Tiidoole järgnev
generatsioon sotsiaalselt probleem-
ide ees, kas enam ei ole vana-
moodsate vaadete ja tööst lugupi-
davat vanaaegade, kes suudaksid
omakorda aluse panna järgmise ge-
neratsiooni aristokraatiale.

Aristokraatidega on ja ikka olnud
nii, et need surevad iseenesest välja.
Isegi vaimuaristokraatia — kui enam
ei ole soodsat maapinda, kust juured
saavad toitu võtta.

Kui üliõpilast leitakse olevat süüdi
kõigis süüdistuspunktides, võidakse
teda mõista maksimaalselt 15-ks aast-
taks vanglasse.

Norra võimudel polnud üliõpilase
tegevusest almuigi enne kui ta ise
asus oma süüdistatavast välisminis-
teriumi ametnikkele. (EPL/JA).

Gaiderte kokkutulek

Rekordilise osavõtjate arvuga toi-
musid tänavusel Gaideri-Päeval
Göteborgis. See iga-aastane liikme-
te omavaheline kontakti-võimalus
muutub enam ja enam populaar-
seks — need kes gaidrajal jõudnud
vanemasse juhi-ikka, ka neli on
elamuskes aastast kord kokku saa-
da ja ühiselid mälestusi meenutada.

Gaideri-Päeval on ajaks, mil Eesti
Gaiderte Kogu Rootsis peab oma
Peakosolekut, ühendades kõiki põhi-
kirjas ettenähtud vajadused-kohustu-
sed.

Eriiliseks elamuseks tänavustel Gai-
deri-Päevadel oli ngrd Helgi Lausse-
ni sisukas ja huviküllane ettekanne
koos valguspliididega Eetiopiast. Helgi
ja Ivar Laussen töötasid nimelt 3 aastat
õpetajatena SIDA teenistuses
Eetiopias ja nad on nende aastate
vältel palju Eetiopias ringi sõitnud
ja maad ning sealsed olukorda põhja-
likult tundma õppinud. Eriti paelus
koosolejad etiopia naise ja laste igi-
päevne elukord. Mitmeti jäi mulje,
et seal on veel naisel ja eesil samad
elutingimused ühiskonnas...

Peakosolekul kinnitati aruanded
ja võeti vastu uus tegevuskava. Viid-
di läbi valimised Põhikirja kohaselt,
kusjuures endine juhatus peale sek-
retäri ngrd Mall Kõlli edasi valiti.
Ngrd Kõlli lahkus peale 5 aastast
tööd enda soovil juhatuselt. Juhatus
1973. a. kujunes: juhataja — gdr
Alma Väina, abijuhatajad gdr-d Mai-
re Andersson ja Susanna Tomson,
jaekur gdr Astrid Mölder, sekretär
ngrd Aino Miks.

Eskilstuna pensionäride koosolekult

Eskilstuna Eesti Pensionäride Ühingu pidas oma peakoosoleku 17. märtsil.

Koosoleku avas esinaine J. Popp, juhatas P. Rei ja protokolilis A. Tamm. Vaikse püstitusmisega mälestati surma läbi lahkunud ühingu liiget Feodor Saartokki. Tegevuse aruandest selgus, et tegevusaasta vältel on peetud 1 peakoosolek, 8 juhatus koosolekut ja 3 pidulikkogu-nemist. 1972 kassaruanne oli tasa-kaalus kr. 5556.77 ja 1973 eelarve kr. 1025. Algv tegevusaasta töötat kujuneda tegevusrikkamaks kuna loode-takse saada kasutamiseks sobivamaid ruume.

Juhatusse valiti proud J. Popp, J. Jürgens, S. Kruuspak, härrad P. Rei ja A. Tamm, asenikeks hr. M. Uibo-puu ja K. Österman; revisjonikomi-sjoni T. Ausmaa, A. Ojasaar ja A. Saaem. Senini toimunud uute liik-me vastuvõtmist juhatus otsusel otsustati lihtsustada vastavat õigust andes igale juhatuseliikmele iseseis-valt uusi liikmeid vastu võtta. Uusi liikmeid lisandus viimasel tegevu-saastal 10, neist 2 teotavliiget. Liik-memaks jäeti 8 kroonile.

Tähtpäevi on olnud ühingu 4 liik-mel, kellele on viidud liiki. Kõne all oli ka Eskilstuna Eesti Majja hanki-mise küsimus. Vahepeal on vastavat toimikonda täiendatud spetsialjõudude-ga, kuid maja tegelik hankimine ei ole jõudnud veel akutsessesse staad-iumi. Nii otsustati seda ära oodata ja siis kokku kutsuda ka Pensionäri-de Ühingu peakoosolek küsimuse arutamiseks.

Annetajad auhinna

Eesti Ettevõtjate Ühingu Rootsis juhatus tänab allpool loetletud ühingu liikmeid, kes oma panuse-ga võimaldasid, Rootsi Eestlaste Esinduse kaudu, anda käesoleva aasta kirjanduse auhinna kr. 3000.- poolest Marie Under'ile.

AB Adoplat - T. Vau, Atlantic Plast AB - A. Kuil, Arostryck - A. Rohuste, Bankeryds Tekniska Affär - F. Kello, El-Automatic AB - K. Jansen, AB Bromano - E. Oiling, Curve AB - F. Tiidt, Eesti Maja AB, Eesti Päevaleht Förlags AB, Re-vident E. Ennit, Martin Ers AB, Eskilstuna Modellindustri AB - A. Põlmas, Estra Mekano, Fiskeproduk-ter - A. End, Guldvarufirma Esto AB - O. Piilman, Guldsmeds Berg-stad A. Saarela, Hagalunds Bilservi-ce - K. Horn, Haldna Palsateljé AB, Firma Hansum Agentur, Häl-soafter - D. Matheson, IFB Anato-miska Bandage AB - S. Saare, Fir-ma Bernhard Ingel, Ingenjörfirma Feiherbach, Erich Kaljot AB, Kar-tong- & Reklamindustri - AB, Kar-tong, Kippar Management Consulting AB, AB Leveplast - J. Jäätnaa, AB A. Mikkov, Misomex AB, Nordiska Lu - W. Krüppelman, Normalms Radio- & Elvaruushus AB - K. Grau, Mart Ojala, ehitusettevõtte, Ojas Fo-to, Willem Peckers Bageri AB, Kusti Pöld, toiduained, Reda Mekanismi Verktast - A. Surkevits, Radio La-boratorium - K. Ring, Raags Livs-medel, Revident H. Iir, Riksbys-tryck Ab - E. Seim, K. A. Rütman & Co. Hågerstens Plastindustri - F. Öt, Siffer-Service Datacentral AB - R. Puusepp, Silaplast AB - E. Pär-g, AB Simson Bröd, AB Stock-holms Plast Industri - E. Pank, Stuvsta Form- & Pressverktyg AB - A. Teedla, Svenska Plastfabriken AB, AB Teknoplant - H. Habel, Pundis Snickeri AB, Toomings Bage-ri AB, Bankdirektör R. Uustal, Uni-versalex AB - A. Univer, Väls-Ees-ti, Estniska Tidningsförlag - L. Krii-sa.

Stockholmi ülikooli ühiskonnatead-usliku fakulteedi lõpetas ka teg-a õnneka Ann Mari Albo, Stockholm.

Karl Raudsepp

K. Raudsepa topeltjuubel

Montreali EELK Jaani kogudus tähistab pühapäeval, 25. märtsil pi-duliku jumalateenistuse raames oma kauaaegse õpetaja praost Karl Raudsepa 65-ndat sünnipäeva ja tema kirikuõpetaja-ameti 40. aast-tajubel.

Montreali kogudus on üks vaba maailma suuremaid eesti kogudusi, mis 9. jaanuaril tuleval aastal võib tähistada oma 25 aast juubelit. Praost K. Raudsepp ei ole mitte ai-nult väljapaistvate võimete ja hindam-isväärse ustavusega teeninud oma kogudust Kanadas, vaid ta on selle kõrval pidevalt andnud hinnatava panuse vabas maailmas töötava Eesti Kiriku tööle.

Karl Raudsepp sündis 26. märtsil 1908 Laiuse kihelkonnas Tartumaal. Juba gümnaasiumi põlves küpses K. Raudsepa mõttemaailmas veendumus, et ta end tahab pühendada kirikuõpetaja ametile. A. 1928 ta astub Tartu Ülikooli Usuteaduskonda, kus ta paistab silma oma vaimsete võime-te, eduka õppetöö ja tulevasele ame-tile sobiva isiksuse poolest. Ta lõpe-tas ülikooli 1932.

Õpetajaameti prooviaasta sooritas Karl Raudsepp Pärnus tuntud hea jutlustaja ja organisatori praost Au-gust Grünberg-Arumaa juures.

Vastri möödub 40 pikka aastat, mil EELK Konsistooriumi eksamid soori-tanud õpetajaameti kandidaat K. Raudsepp ajaloolises Tallinna Toom-kirikus ordineeriti EELK kirikuõpe-taja ametisse.

Enne kui usuvastane idavõim tung-is oma hävitusega meie põlisele ko-dumaale, võis õp. Karl Raudsepp väl-japaistvate võimetega noore vaimuli-kuna teenid koguduseliikmeid Häde-meestel ja hiljem suures Vändra ko-guduses.

Kui 1944. a. varasügisel selgus, et on karta, et eesti rahval tuleb uuesti sattuda kommunismi võimusesse, va-lis. Vändra koguduse õpetaja koos oma perekonnaga pagulasteekonna, mis teda viis läbi Ida-Saksamaa sin-na, kuhu koondusid kümned-tuhand-est eesti põgenikud, kelle keskel ees-ti kirik jatkas emakeelse evangeeliu-mi kuulutamise tööd.

1948. a. lõpp toob teda väljarändaja-na Kanadasse.

Montreal kujuneb nüüd 40-aastase-le õp. K. Raudsepa uueks tööpi-luks, mida ta on viljelenud oma hea-de kaastöölistega tuuevaks kristliku eestluse kantsiks Kanadas. Kogudu-sel on oma kirik, mille ruumid teeni-va ka kõiki kohaliku eestlaskonna tähtsamaid rahvuskultuurilisi vajadu-si.

Oma koguduse töö kõrval on praost K. Raudsepp andnud väärtus-liku panuse ka eesti kirikule vabas maailmas. Ta on alati suure huviga kaasa elanud meie kiriku probleemi-de lahendamisele, seistes oma pikka-de aastakümnete rikkalike kogemus-tega nii kiriku kui ka teiste kogudu-se teenistuses. Samaaegselt on ta ol-nud hinnatavaks sidepidajaks Kana-

Kohalik elu

ALINGSÅS

K.Pikas-Mikmani näitus

Ksenia Pikas-Mikman esineb koos kunstnik Gerd Anderssoniga oma portselanimaalidega ja flami kudumistöödega Alingsåsi kogudu-se majas reedel, 23. märtsil pärast lõunat ja laupäeval, 24. märtsil kell 10-15. Kõik teretulemast!

STOCKHOLM

Ühisabi aastakoosolek

Sihtasutus Ühisabi esinduskogu korraline aastakoosolek peetakse kolmapäeval 11 aprillil algusega kell 18 Ühisabi ruumides, Kvarngatan 3 B. Stockholmis alljärgneva päevakorraga:

1. Koosoleku avamine ja raken-dus. 2. Hääleõiguslikuse kontrolli ja koosoleku seaduspärasuse kindlaks-määramine. 3. Koosoleku protokoll kiinnitajate valimine. 4. 1972. a. tege-vuse ja rahaline aruanne. 5. Kes-k-juhatus vastutusest vabastamine. 6. 1973. a. tegevuskava, eelarve ja liikmemaksu kindlaks määramine. 7. Valimised põhikirja järele. 8. Lä-birääkimised.

Põhikirja par. 8 alusel kehtib käesolev teadaanne koosoleku kut-sena. Eriisil kirjalikke kutseid ei saadeta.

Ühisabi keskjuhatus palub kõl-d liikmeid, kes seni veel pole tasu-nud eelmise aasta liikmemaksu 5.-, seda teha nüüd, makstes selle ühi-sabi postgiroarvele nr. 55 09 35-1 Estniska Samhjälpén, Kvarngatan 3 B. 116 47 Stockholm. Ka võib liik-memaksu tasuda ühisabi büroos iga päev kella 10-17 väljaarvatud laupäev. Ühisabi telefon on 42 35 53.

STOCKHOLM

Meeskooori kontsert

Stockholmi Eesti Meeskooori kont-sert toimub täna, laupäeval 24. märtsil kell 17 Stockholmi Kont-serthoone suures saalis. Solistina esineb Celia Aumere (viul) koos oma õpilasansambliga. Pääsmend müügil enne kontserdi algust Kont-serthoone kassas.

STOCKHOLM

Kokkutulek

Tallinna Linna I Tutarlaste Güm-naasiumi (III keskikooli) kokkutu-lek toimub Eesti Majas, Wallinga-tan 34 laupäeval, 7. aprillil kell 13.

Leinateateid

Torontos, Kanadas, suri 2 märtsil 1973 Eduard Meristo, sündinud 4. juulil 1909 Vormsi saarel, Sviby kü-las. Uies kasvanud Haapsalus, tegevu-ses olnud Tallinnas kuni Rootsi sõi-rumiseni 1938. Rootsiast asus ümber Kanadasse 1951.

Thirlmeres, Austraalias suri 9. jaanuaril 1973 Lars Moll, sündinud 4. juunil 1911 Vormsi saarel, Sviby kü-las.

Torontos suri 2. veebruaril Martha Toots, sünd. 4. detsembril 1909.

Londonis, Inglismaal, suri 20. veebruaril Adolf Ilves, sünd. 25. detsembril 1897 Rõngus.

Torontos suri 8. märtsil Juhan Pures, sünd. 20. oktoobril 1904.

Torontos suri 7. märtsil 1973 Niko-lai Malm, sünd. 2. mail 1903 Tallin-nas.

Lynbrookis Long Islandi USA-s suri 10. märtsil Eduard Lampon, sünd. 7. aprillil 1900 Viljandimaal.

Ta varises kokku pärast jumalateeni-stust õp. Planki poolt demonstreerita-va filmi ajal, milles kirjeldati reisi Pühale Maale.

Tallinnas suri 12. märtsil Gustav Ernsesaks, sündinud 27. augustil 1894 Peningi vallas.

Torontos suri 22. veebruaril Alma Ring, sünd. 4. mail 1889.

da Interlike kirikuringkondadega, mille tõttu eestlastel ka selle kanali kaudu on kanadalaste hulgas hea ni-mi.

RUD. KIVIRANNA

+

Johannes Aavik'ut

leinab

VALTER TAULI
abikaasaga

+

Oma armast sugulas

Herman Prenta't

leinavad vaikselt

VAIKE ja HILLAR
ELMA ja VÄRNER
SALME ja BENG'T
MAIE ja GUNNO
ELFRHIDE

+

Voldemar Randviir'i

mälestavad kurbuses

HARRY KASK
perekonnaga
ELMAR EIER
abikaasaga
AGO NEO
abikaasaga

+

Armas abikaasa, isa ja vanaisa

Johannes Lauder

Sünd. 27.7.1894 Eestis
Surn. 15.3.1973 Grisslehamnis

Sügavas leinas

ELVINE
LEIDA
LAINA ja KALJO USA-s
LAPSELAPSED
RICHARD
teadmatuse

Puhka rahus võõras mullast!

Leinateateid

+

Meie kauaaegne
kaastööline

Johannes Aavik

Mälestab

EESTI PÄEVALEHT

+

Kallist elupõlist keele- ja
meelsusesõpra

Johannes Aavik'ut

mälestavad sügavas leinas

MARIE UNDER
ARTUR ADSON
BERTA UNDER
HEDDA HACKER
HERMANN ja DAGMAR
STOCK

+

Oma auliget, kauaaegset
Koolitoimikonna liiget

Dotsent

Johannes Aavik'ut

mälestab leinas

EESTI KOMITEE

+

Oma liiget, keeleuudenduse
isa

Dotsent

Johannes Aavik'ut

mälestab kurbuses

EESTI KULTUURI KOONDIS

Armast abikaasat ja unustamatult kallist isa

Johannes Aavik'ut

Sünd. 8.12.1890 Põidel
Surn. 18.3.1973 Stockholm

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
TÜTAR PEREKONNAGA

Oma lugupeetud auesimeest
Dotsent

Johannes Aavik'ut

leinab

EESTI KEELE JA KIRJANDUSE
INSTITUUT

Armast sugulast

Voldemar Randviir'i

mälestavad sügavas leinas

MARIA ja VOLDEMAR
ROOS

Head töökaaslast ja sõpra

Voldemar Randviir'i

mälestab leinas

AUGUST KAPTEIN
Perekonnaga

Kallist täditi

Vanda Kivimaa'd

mälestavad kurbuses

KULLA ja ELDUR
lastega

Leinateateid

Brooklynis, New Yorgist, suri 11. märtsil Hella Perandi, sünd. 28. novembril 1902 Kavildas.
New Yorgis suri Kristjan Bliedermann.

Kauaaegset sõpra

Johannes Aavik'ut

mälestavad kurbuses

VILLEM THIDUS
abikaasaga

EDWARD TITUS

VOLDEMAR KURES
ABIKAASAGA

Dotsent

Johannes Aavik'ut

leinavad sõbrad ja kaastöölised

PEETER ARUMAA
abikaasaga

EVALD BLUMFELDT

HELMİ ELLER

THEODOR KÖNNAPAS

PAUL LAAN

HERMAN RAJAMAA
abikaasaga

GUSTAV RÄNK
abikaasaga

ARNOLD SOOM
abikaasaga

ARMIN TUULSE
abikaasaga

VALEU UIROPUU
abikaasaga

JOHAN UNGERSON
abikaasaga

Südamlik tänu minu lahkunud
õe

Linda Lill'e

sõpradele, sugulastele, töökaaslastele end. Stockholmis Tidning-enist, Aftonbladetile, Sihtasutis Ühisabile ja selle Naisringile ning Esinduse naisringile, kes tema viimsele teekonnale saatmisest osa võtsid, tema puusärki lilledega kaunistasid ja minu leina kaastundeavaldustega leevendada aitasid.

LEINAJA VEND

Eestlane Himaalajas

TORONTO (EPL) — Reisi Himaalaja mägedesse sooritas möödunud aasta lõpul Montreali-eestlane dr. Olaf Niilend.

Reisi lõpp-etapil tuli muide ronida ühe mäetipu otsa — kümne meheleest grupid jõudsid sinna neli, nende seas dr. Niilend.

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Peapiiskoplik kogudus. Peajumalat. 25/3 kl. 14 Jakobis, kog. õp., laulur.

GÖTEBORG: Gbg-L-Rootsi kog. palvep. jumalat. armul. Kristiines 25/3 kl. 14, Taul Londonist, Kool, soolist Viisimaa, laululehed. Pärast kohvilaud kogi majas Göt. 15.
HALMSTAD: Olau Petris palvep. jumalat. armul. 24/3 kl. 14, Kool, laululehed.

EESTI AP. ÜIG. KIRIK

STOCKHOLM: Püha Nikolai Peakirik, 25/3 kl. 11 Neitsi Maarja rõõmu-kuul. püha, III Suure Paastu pp., Ristikummard. pp. Nacl.

VARAKIRIKUD

STOCKHOLM: Nelip. Kirik, Brävallag. 11, 25/3 kl. 10 pühapäevakool, kl. 11 jumalat., Söderlund ja Laur. laululeht. 26/3 kl. 19 gitaririgrupp. 27/3 kl. 19 lauluharj.

STOCKHOLM: Norrmalmi Bapt.-Kirik, Norrtullsg. 37, jumalat. 25/3 kl. 15, Saraja ja Loogna.

GÖTEBORG: Blä Bandet, Erik Dahlbergsg. 10, jumalat. 25/3 kl. 11.
GÖTEBORG: Smyrna. Parkg. 1, 24/3 kl. 18.30 piibli- ja palvet., 25/3 kl. 15, jumalat., Milder. Pühapäevakool.

HALMSTAD: Bapt. Kirik, Karl XI Väg 49, jumalat. 31/3 kl. 16, Kuba.

JONSERED: Misjonikirikus 1/4 kl. 11 rootsi-eesti jumalat., Gustavsson. Milder.

NORRKÖPING: Tabernaakel, Kungsg. 26, jumalat. 25/3 kl. 13, L. Blees jt., ohver välismisjonile. Betamä. Bräddg. 54, palvet. 24/3 kl. 17, helilindil Raid.

Vaevarikka haiguse järele lahkus igavesele unele minu armas abikaasa.

Ott Kirotar

Sünd. 24. 11. 1901 Võrumaal
Surn. 22. 3. 1973 Uurichamnis

Sügavas leinas

SALME
SUGULASED

Matusetalitus toimub kolmapäeval, 28. märtsil kl. 14 Visti kirikus Uurichamnis.

Mälestame kurbuses oma armast sugulast

Ott Kirotar'i

VALLI

VALDO

OVEN

Salme Ekbaum

Ekbaum...

Algus lk. 1

dollari väärtuses sai Tiit Haamer.

Edasi selgus, et Kultuurifond oli määranud veel viis tunnustuskirja koomele kanadalasele ja kahele eestlasele teenete tunnustamiseks, mida nad avaldasid Eesti Päevade heale kordaminekuile.

Eestlastest said tunnustuskirja Olga Riisa dokumentaalfilmi Esto 72 teostamise organiseerimise eest ja Edgar Väär sama filmi ülevõtete tegemise eest. Esmakordselt eestlaste poolt tunnustuskirjaga austatuks osutusid filmi esto 72 teksti kirjutaja David Harriman, kommentaator Ken Cavanagh ja lavastaja Wilf Fielding. Ken Cavanagh oli isiklikult kohal.

Rohkete tunnustuskirjade jagamisel, pealegi kanadalastele ja eranditult Eesti Päevade filmi tegelastele tuli eesti publikule ootamatult üllatuseks.

Pärast Kultuurikogu esimehe lõpp-sõna järgnes Jüri Tähse (tshello) ja Maaja Duesbergi (klaver) kontsert.

Eesti kolmikvõit

Poolas toimunud jääpurjetamise Euroopa-meistrivõistlustel triumfeerisid jälle eestlased. Eesti mehed, kes küll praegu peavad võitlema N. Liidu värvides, saavutasid kolmikvõidu.

Euroopameistriks tuli Endel Voorma, hõbemedali sai Helmut Lepik ja pronksmedali Vello Jürjo. Maailmameistrivõistlused USA-s võitnud Ain Vilde diskvalifitseeriti, kuna pärast võistlussõite toimunud kontrollimõõtmisel selgus, et tema jääpurjeka poom oli 3 millimeetrit lubatust pikem (!). Vilde kaotas sellega teise koha.

Vietnami-kontrollant hüppas ära

SAIGON — Saigonis palus Austraalia saatkonna asüüli üks 23-aastane ungari allohvitser, kes kuulus ungari vaherahukomisjoni koosseisu.

Austraalia võimud garanteerisid ungarlasele varjupaigaõiguse ning andsid talle sisserännuvuusa Austraaliasse siirdumiseks.

Ühisabi pakkide vahendus

Laost saadaval villased riided, inglise ülik. riided, sünt. riiet crimpleni, jalatseid j.m. sõdaste hindadega.

Saadame toidupakke

Omad pakid saata: Eestiska Samhjalpen, Kvarngat. 3 B, 116 47 Stockholm, Box 15 112.

Büroo avatud kl. 10–17, laupäeviti suletud. Tel. 42 35 53.

Nõudke hinnakirja!

Kinnitus...

Algus lk. 1

väherääkiv. Tal on kaasa olnud ainult üks vanamoealine nahkkäsi kohver, omaaegne päris kallis ese. Selles kohvis on olnud ainult vana vilkaabuu. K. Päts on üht ja teist jutustanud oma vangisoleku ajast ja ka iseseisvuse päevist.

Jutustaja on küsimuse peale, miks K. Päts Eestisse toodi vastanud:

— Arvatavasti toimus see eksituse põhjal. Oli antud välja määrus, et vanad surma ootavad vangid, kes N. Liidus mõnedes pooleldi vanglates või vanadekodudes edasi istuvad, saadetakse tagasi nende kodukohtadesse sealsel üllapidamisele.

Ja nii olevat siis ka K. Päts Viljandisse toodud. N. Liidus tekib asjade ühendamisel palju segadusi ja endine Vabariigi president võidi lihtsa inimesena Eestisse tuua. Kui algas Jämejala juurde rahvastärindamine, said võimud muidugi eksitusest aru.

Asi arenes edasi selliselt:

Ühel ööl tulid Jämejalale kaks okupatsiooni tähtsat funktsionäri, kes legid korralduse seada Konstantin Päts kohe reisivalmis ära- viimiseks.

K. Päts oli juba maganud, ta oli äratatud ja talle oli öeldud, et ta peab siit koha lahkuma. K. Päts olnud väga pahane ja protesteerinud kõvasti, et ta ei lähe öösel kuhugi, lastagu tal magada ja tehtagu temaga siis päeval mida tahetakse.

Funktsionärid olnud aga järelejätmata ja nõudnud, et Päts peab nendega kohe kaasa tulema. Jämejalal tookord teeninud eesti arst oli saanud siis K. Pätsi niikaugelt viia oma kõneluse läbi, et vana president oli käigule alustanud.

Jutustaja on edasi ütelnud:

— Pakkisin kõik selle, mis talle vahepeal oli kokku toodud, kottidesse ja tema kohvrise, nii riided, toiduained kui ka muud esemed. Need pakid lubati K. Pätsi kaasa võtta. Keskkööl sõitis K. Päts kahe punase funktsionäri vahel ühes limusiinis Jämejalast minema. Kuhu ta viidi, seda me teada ei saanud. Hiljem liikus kuuldus, et K. Päts olevat toimetatud ühte vanadekodusse Kallingradis, seega Saksamaale — Königsbergi ühte sealsesse vanadekodusse. See osa Preisimaast on Nõukogude aladeks liidetud.

Liisda võib, et hiljutine teade Pätsi viibimisest Kaasani haigla psühhoterapia osakonnas, mille avaldas New Yorgi vene leht Vladimir Gusearovi mäletuste järele, leiab kinnitamist ka tema vabas maailmas asuvate omaksete poolt. Nimelt on ta vennanaine Johanna Päts Toronto "Meie elule" ütelnud, et ka teisi liine pidi tulnud andmed jutustavad presidendi kinnipidamisest Kaasani.

3-toal. korter

sissemaksuga Södertäljes müügiks vaba. Hind kokkuleppel.
Helist. tel. 0755/36 627

Tütarlaps

10–12 a. võib kogu suveks, selliseks samavannusele lapsele, kaasa sõita oma villasse Hispaanias. Vast. "2 1/2 kuud" all EPL.
Box 667, 101 29 Stockholm 1.

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lördag

9.00 Jakk. Färg. 12. Jaki i djungeln.
9.10 Så länge floderna flyter. Färg.
Om indianernas trängda situation i
Nordamerika här för första gången
skildrad av ett indianskt filmteam.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskpråkiga program:
10.10 Ihminen pärjää missä vain!
Keitä ovat ne kyyröläiset, jotka
ovat matkineet Volgan rannoilta
Ruunumyllylle Hämeenseen?
Människan klarar sig var som helst!
Möte med invandrare, som kommit
från Volgas stränder till Tavastland
i Finland. Textat på svenska.
10.40 Yhteispuhallusta mäntiä.
Täällä tehtänpaikkakunnalla on va-
hvat ja yhä elinvoimaiset puhallin-
musiikkiperinteet.
Blåsorkestern i Mänttä. Vid pap-
persbruket i Mänttä finns sedan 50
år en blåsorkester. Textat på sven-
ska.
11.09 En français. Färg.
11.15–11.45 Filma själv. Färg. 3. In-
spelning.
13.40 Start 4. Färg. Engelsk fortsätt-
ningskurs för vuxna.
13.55 Privatskretären. Färg. Eng-
elsk följetong med Julia Foster. 1.
Första jobbet – hos en general.
14.50 Tipsextra. Färg. Lars-Gunnar
Björklund och Fredrik Belfrage.
17.00–17.45 Regionalt: Inför valet.
Stor-Stockholm och den gröna va-
let. Politiker utfrågats om utlokali-
sering, industridöd och avfolkning.
17.00–17.45 Regionalt: Göteborgs eko-
nomi. Färg. Partipolitisk debatt in-
för höstens val.
17.00–17.45 Regionalt: Val i syd. Ett
program över Skåne och Blekinge
inför höstens val.
17.00–17.45 Regionalt: Östblick –
valspelet. Politik i kommunen eller
kommunalpolitik?
17.00–17.45 Regionalt: Beslutsfattarna
och folket. Varför går Svensson till
val?
17.00–17.45 Regionalt: Inför valet.
Färg. Politiker i Västernorrland-/
Jämtland utfrågats.
17.50 Holmsågringning. Färg. Från
Strängnäs domkyrka i Söderman-
land.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Aktuellt i veckan. Färg. Vee-
kans viktigaste händelser presen-
teras. Textat.
18.30 Fransmannens Frankrike. Färg.
Engelsk reportageserie om det
Frankrike som turisterna sällan mö-
ter. Bland franska semesterfirare i
den natursköna Dordogne-nalen.
19.00 Fabernas värld. Färg. Brevbä-
rare Duva får ett delikat uppdrag.
19.05 Teskedgunman och politiken.
Färg.
19.30 Den korta fågelssommaren. Färg.
Program från ryska ishavs-kusten.
20.00 Den gyllene pilen. Färg. Nord-
skt tävlingslek med TV-kamera i en
direktssänd artistunderhållning från
Göteborg. Programledare: Knut
Björnsen.
21.00 Aktuellt med TV-nytt, sport
och väder.
21.29 Platsen för brottet. Färg. 4.
Strandfynd. I rollerna: Klaus
Schwarzkoft, Wolf Roth, Wolfgang
Kielsing, Ingeborg Schöner m.fl.
23.10–23.15 TV-nytt, väder.

TELEVISION 2

15.20–16.15 Inför valet. Politiker i
Norrbotten utfrågats. Regionalt över
Nor- och Västerbotten.
15.49 Ett företag att bevara hälsan.
Färg. Reportage om den förebyg-
gande hälsovården.
16.15 Krig och fred. Färg. Engelsk
serie efter Tolstojs roman. 9. Vän-
tans tider. Repris.
17.00 Felix. Tecknad filmserie av Jan
Löf. 2. Felix och Tidsmaskinen.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Doldisarna. Färg.
17.35 Munlan. Färg.
18.00 Skattkammarön. Del 5. Färg.
18.30 Huset Krupp. Färg. Fransk
program om den berömda industri-
dynasti.

19.05 På en ö i Irlandska sjön. Färg.
Poeten och resenären sir John Be-
tjeman gör ett återbesök på Isle of
Man, den ö han lärt sig älska som
ung.
19.30 Rapport med TV-nytt, väder
och sport.
20.00 N.P. Möller, Fastighetsskötare.
Färg. Underhållning för hela famil-
jen av Frank Andersson, Jacques
Werup och Ake Wihlby. Regi: Hä-
kan Ersgård. Första händelsen:
Vinstlotten.
I rollerna: Nisse Ahlrot med hun-
den Kalle, Ulla Sonesson m.fl.
20.30 Veckan som gick... eller 7 da-
gar på 30 minuter. Färg. Programle-
dare: Gary Engman.
21.00 Skilmässa på italienska – ita-
liensk film från 1961. Regi: Pietro
Germi.
I rollerna: Marcello Mastroianni,
Danielle Rocca, Stefania Sandrelli,
Leopoldo Trieste, Odoardo Spadaro.
22.30–22.35 TV-nytt, väder.

TV Söndag

Suomenkieliset ohjelmat:
Finskpråkiga program:
10.00 Uutisviiikko.
Nyhetsveckan. Endast på finska.
10.25 Rintamäkeläiset. Juhlan tuntua.
Aarne on päässyt siviiliin ja sattuu
ainin syntymäpäivänsä samoihin ai-
koihin.
Familjen Rintamäki. I TV-serien
om Antti Rintamäki och hans hus
skildras en småbrukarfamiljs liv på
den finländska landsbygden. Del 3.
Feststämning.
11.00–12.15 Gudstjänst. Färg. Från
Normalismkyrkan i Stockholm.
(Svenska Baptistsamfundet) Pastor
Erik Rudén.
12.30–13.00 Så trodde man förr. Färg.
2. Jorden och solen byter plats.
Textat.
14.30 Tekniskt magasin – Erik Berg-
sten. Färg.
15.30 Den stora drömmen. Färg.
Amerikansk musikfilm från 1945 om
kompositören Chopins dramatiska
men korta liv och hans romantiska
kärleksäventyr med den franska
författarinnan George Sand. Regi:
Charles Vidor.
I rollerna: Paul Muni, Merle Ober-
on, Cornet Wilde, Stephen Be-
kassy.
17.25 Världen i fokus. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Hon heter Noli. Färg. Report-
age från den lilla grekiska bergs-
byn Vlasti.
18.35 Gatumusikanter. Färg. Musika-
lisk improvisation från Kanada.
18.45 Porträtt av en kulturkattastrof.
Färg. Om de försvinnande över-
sättningarna och deras betydelse för
vår kultur. Programledare: Göran
Bengtson.
19.15 Barna Hedenhös. Färg. Ritsaga
av Bertil Almqvist. Sista delen: He-
denhösarna hemma igen.
19.30 Fint som smus med Eva Bysing
och Bert-Ake Varg. Färg.
20.00 Bättre sködder. Färg. Sista
delen. Fransk TV-serie efter en ro-
man av Zola.
21.00 Aktuellt med TV-nytt och vä-
der.
21.30 en Sportspegeln.
22.00–22.05 TV-nytt, väder.

TELEVISION 2

8.55 Stäm gitarren. Färg.
9.00 Jordbruk -73. 8. Att överta går-
den.
9.30 Bitte 2. Färg. Nybörjarkurs i
tyiska.
9.40 Spela gitar. Färg.
10.00 Våra massmedier. Reportage
om Aftonbladet och Expressen den
5/4 1972.
Förskoleprogram:
10.30–11.00 Om – runt och kantigt.
Färg.
14.40 Knuff. Många svenska skolor är
överbefolkade. I Knuff träffar vi
lärare och elever i Värnhemsskolan i
Malmö, som är Nordens största
skola.

15.10 Ett rum för natten – pjäs av
Solveig von Schoultz. Färg.
Medverkande: Veronica Mattsson,
Eddie Stenberg, Gun Andersson,
Harry Niemi.
17.00 Mocambique är vårt land. Färg.
Lennart Malmer och Ingela Romare
om hur människor i Mocambique
arbetar för att få sin frihet.
17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Doldisarna. Färg.
17.35 Jonsson och söner. Färg. Del 1.
Tubatesten. Den första av sex fil-
mer om vad som verkligen hände
med pappa Holger, tvillingarna Tor
och Tim och några andra. Dockfilm
av Gisela Frisén och Per Ekholm.
17.45 Marco Polo äventyr. Färg.
Tecknad italiensk serie. Del 1.
Marco Polo börjar den långa resan
till Kina tillsammans med sin far
och farbror.
18.00 De rödas uppror. Färg. Serie
efter Harry Kullmans ungdomsbok
om några kamrater från Söders fat-
tigaste gata i trettiotalets krisdrab-
bade Stockholm. Del 1. Vi kommer
från Södermalm. Regi: Harald
Stjerne.
18.30 Vi i femman. Färg. Frågetäv-
ling för femteklassister. Programle-
dare: Berndt Friberg.
19.15 Den gamla jazzbion. Leif
"Smoke Rings" Anderson presen-
terar jazzspel vi minns från 30-
och 40-talet.
19.30 Rapport med TV-nytt, väder
och sport.
20.10 Våra favoriter. Färg. Träff på
Herrgård med Gnesta-Kalle m.fl.
21.00 "En skamfläck på vår kultur".
Inför vårens långfilmsserier i TV 2
har Leif Furhammar sammanställt
ett program om svensk trettiotalets-
film.
21.50 Göran Persson – spelkarl.
Färg. Ett program om och med Gö-
ran Persson, ung poet och sångare
från Mora.
22.10–22.15 TV-nytt, väder.

TV Måndag

Skol-TV:
8.30–8.50 Biologi. 7. Etologi. 1. Gym-
nasiet.
9.05–9.15 Switch on! 25. Lågstadiet.
9.20–9.50 Afrika idag åk 6. 1. I Zam-
bia. Mellanstadiet. Textat.
10.10 Att vara två. Högstadiet.
10.35 Nord-läsfärd. 2. Bild och
budskap. Gymnasiet.
11.00–11.10 Bitte 2. Färg. Nybörjar-
kurs i tyiska för vuxna.
Skol-TV:
13.35–13.55 Familjekunskap åk 2.
Människors roller. Gymnasiet.
14.30–14.45 Snicker-Holgers verkstad.
Färg. Mannen med den träsiga
sängen.
17.25 Jordbruk -73. 8. Att överta går-
den.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Deckare upa. Färg. 12. Ares.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 Medlaren. Färg. TV-pjäas av
Tore Zetterholm om konflikten
mellan Israel och arabländerna.
Regi: Pi Lind.
20.55 De tre Mariorna. Pianisten Ho-
mero Francesch spelar As tres Ma-
rias av Villa-Lobos.
21.00 Aktuellt med TV-nytt.
21.30 Väder.
21.35 Sveriges huvudverk. Färg. En
film om AMS:s allt mer växande
verksamhet inför programmet Mot
väggen kl 21.50.
21.50 Mot vägen. Utgrävning och de-
batt om AMS:s roll i arbetsmar-
kspolitiken. Medverkande: Irvi-
kesminister Eric Holmqvist, gene-
raldirektör Bertil Rehner, Lennart
Boström TCO, Tore Karlsson
LO, Christian Sjöbeck SAF, direktör
Arne Wegerfelt och före kom-
munalrådet Gunnar Aspegren. Pro-
gramledare: Siewert Öholm. (Umeå)
23.10–23.15 en TV-nytt, väder.

TELEVISION 2

17.25 TP-nytt, väder.
17.30 Doldisarna. Färg.
17.35 Jumbo Saba-Saba! Färg. Andrea
delen.
18.00 Bitte 2. Färg.
18.10 Kyrckonst i Finland. Färg.

Fyra svenska barn flyger till Östa-
frika med sina mödrar: två pojkar i
upptäckaralderen, en tonåring och en
tvååring. De bilar genom Tanzania,
förfärrar sig i en bananskog, och
i staden Moshi träffar de en svart
pojke som heter Abdallah och talar
skånska.
18.00 Ute. Färg. Fritidsredaktionen i
Luleå speglar vad som rör sig i och
kring de svenska "skogsälperna",
dvs kommunala och privata skid-
backar.
18.30 Fantomplanets hemlighet. Irol-
lerna: Tom Tyler, Gloria Shea och
William Desmond. Del 11. I fiendens
väld.
18.50 Säll till up. Färg. TV 2:s talang-
jakt landet runt. Ikväll: Småland.
Programledare: Hans Nilsson.
19.20–19.30 Sydnytt, Västnytt, Berg-
slagsnytt, Nordnytt.
19.30 Riksblandning.
19.30 Rapport med TV-nytt och vä-
der.
20.00 Utmärkingen. Gud, ödet eller
slumpen? De som diskuterar frågan
först i en film och sedan i studio
är: författarna Gunnar Edman och
Sven Fagerberg. Programledare:
Per-Arne Axelsson.
20.30 Krutgubbar. Engelsk komedise-
rie med Arthur Lowe, John Le Me-
surier och Clive Dunn.
21.00 Umaningen. Tittarna har möj-
lighet att tala med författarna Gun-
nar Edman och Sven Fagerberg.
21.50 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér
med gäster.
22.35–22.40 TV-nytt, väder.

TV Tisdag

Skol-TV:
8.30–8.50 I Frankrike. 2. Ett katolskt
läs. Mellanstadiet.
10.00 Switch on! 25. Lågstadiet.
10.10 I Norrland. 4. Varor från norr.
Mellanstadiet.
Förskoleprogram:
10.30–11.00 Om – runt och kantigt.
Färg.
Skol-TV:
12.00 Bildtolkning för mellanstadiet.
1. Tillsammans med bilder. Mellan-
stadiet.
12.20–12.45 Romarriket. Högstadiet.
13.10–13.30 The mystery on the Moor.
Färg. 3. A hat in the heather. Hög-
stadiet.
13.35–13.50 Liv under mikroskop 2.
Högstadiet.
14.00–14.20 Kraft – rörelse – arbete.
3. Arbete och åter arbete. Högsta-
diat.
Förskoleprogram:
14.30–15.00 Om – runt och kantigt.
Färg.
16.30–16.45 Den lilla teatern spelar
för dig. Färg. Liten dock-musical
med Staffan Westerberg och Monica
Nielsen.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Hajk. Färg. Vi svarar på frågor
som du ställt. Bengt Alsterlind.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 Panorama. Färg. Samexistens
utan fred? Reportage från det is-
raelisk-arabiska konfliktområdet av
Henry Christensson och Ilgars
Linde.
20.00 Privatskretären. Färg. Eng-
elsk följetong med Julia Foster. 2.
Andra jobbet – hos en journalist.
20.55 Vid vägskäl. Polsk kortfilm
om en klugen man.
21.00 Aktuellt med TV-nytt.
21.30 Väder.
21.35 Inte bara Louis Armstrong.
Färg. New Orleans-veteranen
Punch Miller spelar, sjunger, minns
och berättar.
22.30 TV-nytt, väder.
22.35 Sportextra.
22.50 Filma själv. Färg. 3. Inspelning.
23.20–23.35 En français. Färg.

TELEVISION 2

17.25 TP-nytt, väder.
17.30 Doldisarna. Färg.
17.35 Jumbo Saba-Saba! Färg. Andrea
delen.
18.00 Bitte 2. Färg.
18.10 Kyrckonst i Finland. Färg.

18.30 Fantomplanets hemlighet. Del
12. En riskfri landning.
18.50 Så trodde man förr. Färg. 3. De
vises sten.
19.20–19.30 Sydnytt, Västnytt, Berg-
slagsnytt, Nordnytt.
19.30 Riksblandning.
19.30 Rapport med TV-nytt och vä-
der.
20.00 Puttes tips. Färg.
20.05 Tva till i varje klass – svensk
filmkomedi från 1938. Regi: Sigurd
Wallén.
I rollerna: Carl-Gunnar Wingård,
Milla Bolander, Anne-Marie Ud-
denberg, Sven-Eric Carlsson, Åke
Johansson, Sigurd Wallén, Björn
Berglund.
21.15 Dokument utifrån. Färg. Inter-
nationella reportage.
21.55 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér
med gäster.
22.50–22.55 TV-nytt, väder.

TV Onsdag

Skol-TV:
8.30–8.50 Matematik åk 5. 3. Skala.
Mellanstadiet.
9.20–9.35 Afrika idag åk 6. 2. One
Zambia – one nation. Mellansta-
diat. Textat.
10.10–10.30 I Bergslagen åk 4. 1. På
Bergslagsströmmen genom Järn-
bärrand. Mellanstadiet.
10.35–10.55 Elektrisk energi. 2. Från
kraftverk till konsument. Högsta-
diat.
11.00–11.30 Så trodde man förr. Färg.
3. De vises sten.
Skol-TV:
12.45–12.55 Dramatisk verksamhet.
Lågstadiet.
13.10–13.25 Astrofysik. Gymnasiet.
13.55–14.25 Matiné-teater: Tunneln.
Högstadiet, gymnasiet.
14.30–14.50 Appell och dokument. 2.
Kriget som motiv. Gymnasiet.
16.30 Kössli kungur. Färg. 3. Rynd-
promenaden.
16.35–16.45 Hattstaden. Färg.
17.55 Meddelanden.
18.00 TV-nytt, väder.
18.05 Vår teater. Färg. Textat.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 Vetenskap och forskning. Färg.
Kring gamla, sköna flygplan på
Malmslätt. Reportage av Bengt
Feldreich.
20.00 I grisslors sällskap. Färg. I det
andra programmet från ryska is-
havs-kusten får vi stifta bekantskap
med fågelbergens vanligaste invä-
nare.
20.20 Kalejdoskop. Färg. Cyklister,
Sångläraren och Hunden – tre fil-
mer av lika många regissörer.
20.30 Jubel i busken. Färg. Under
hållning med Sten-Ake Cederhök,
Sonya Hedenbratt, Elvy Bengtsson,
Rulle Löfgren och Nisse Peters.
21.00 Aktuellt med TV-nytt.
21.30 Väder.
21.35 Inför rätta. Färg. Åtletet gäller
barnmissand i denna TV-rätt-
gång av Folke Mellvig och Steen
Priwin. Domare: Inger Lindqvist.
Aklagare: Jan Allmark. Försvarare:
Borgerqvist.
23.05–23.10 TV-nytt, väder.

TELEVISION 2

17.25 TV-nytt, väder.
17.30 Doldisarna. Färg.
17.35 Jumbo Tuff-Tuff! Färg. Tredje
delen.
17.55 Insändaren. Om värden vid
Forsane yrkesskola. Textat.
18.30 Herrskap och tjänstefolk.
19.20–19.30 Sydnytt, Västnytt, Berg-
slagsnytt, Nordnytt.
19.30 Riksblandning.
19.30 Rapport med TV-nytt och vä-
der.
20.00 Krocken – pjäs av Bengt Bratt.
Färg. Regi: Lennart Hjulström.
Medverkande: Gunnar Ekwall, Mi-
cha Gabay, Berta Hall, Inger Hey-
man, Folke Hjort m.fl.
21.30 Hockeyn är död – leve hoc-
keyn! Färg. Reportage från Göte-
borg om hur proffshockeyn fick in
en fot i Sverige.
22.00 Kvällsöppet. Färg. Per Grevér
med gäster.
22.45–22.50 TV-nytt, väder.